

Република Србија

ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1217/3-50-01/2020

Датум: 31.03.2020. године

БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ

О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2019. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ

1	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ	6
1.1	ПРАВНИ СТАТУС	6
1.2	ДЕЛАТНОСТ	6
1.3	ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА	6
1.4	УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ	6
1.5	ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ	8
1.6	ОРГАНИ ИНСТИТУТА	8
1.7	СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА	9
1.8	ФИНАНСИРАЊЕ	10
2	АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ	10
2.1	АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената	10
2.2	АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената	15
2.3	АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину	15
2.4	АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01)	16
2.5	АКТИВНОСТ: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину	16
2.6	АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима	17
2.7	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина	17
2.8	АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки	17
2.9	АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација	18
2.10	АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА	18
2.11	АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације	21
2.12	АКТИВНОСТ: Учесће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију	22
2.13	АКТИВНОСТ: Учесће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију	23
2.14	АКТИВНОСТ: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума СЕФТА	25
2.16	АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга	27
2.17	АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда	31
2.18	АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института	32
2.19	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института	33

2.20	АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института	33
2.21	АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената	34
2.22	АКТИВНОСТ: Обучавање стручњака који учествују (или који желе да учествују) у активностима националне и/или међународне и европске стандардизације	34
2.23	АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената.....	35
2.24	АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента	35
2.25	АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације	35
3	СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА	38
4	РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ.....	40
5	ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ.....	40
5.1	АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора.....	40
5.2	АКТИВНОСТ: Учешће у раду Ad hoc радне групе за израду стратегије европских организација за стандардизацију CEN-CENELEC после 2020. године	40
5.3	АКТИВНОСТ: Подношење пријаве за акредитацију семинара.....	41
5.4	АКТИВНОСТ: Систем за управљање документима	41
5.5	АКТИВНОСТ: Програм за поједностављење административних поступака и регулативе „е-ПАПИР“	42
5.6	АКТИВНОСТ: Рад Ad hoc групе за израду нацрта стандарда за надземне водове	42
5.7.	АКТИВНОСТ: Провера испуњености критеријума за пуноправно чланство у CEN-у и CENELEC-у.....	42
5.8.	АКТИВНОСТ: Споразуми о сарадњи са Руском Федерацијом и Азербејџаном.....	43
5.9.	АКТИВНОСТ: Активности ИСС-а и Комисије за терминологију KS A037 у вези са предлогом измене међународног стандарда ISO 12199:2000.....	43
5.10.	АКТИВНОСТ: Обележавање 85 године стандардизације.....	44
6	РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА	44
7	ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ	47
8	ЗАКЉУЧАК	48

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 46/15), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 29/2017). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, пружање стручне помоћи за примену односно испуњавање захтева српских стандарда, послове сертификације производа, система менаџмента и особа, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом.

Овај извештај изложен је у осам одељака. У складу са чланом 29. став 1. тачка 5) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 144. седници Управног одбора, која је одржана 31.03.2020. године.

Према члану 67. тачка 14) Статута Института, директор Института дужан је да извештај о реализацији Програма рада који је усвојио Управни одбор достави надлежном министарству. Овај извештај достављен је Министарству привреде у априлу 2020. године.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 29/2017), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5–1208–00.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 29/2017), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 17. марта 2017. године („Службени гласник РС”, број 26/2017).

1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), односно чланом 6. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. У складу са Законом о изменама и допунама Закона о стандардизацији, Институт се бави и пословима стручне помоћи за примену српских стандарда, као и пословима сертификације.

1.3 ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN), у којем је има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC), у којем има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године.
- Међународном ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и, у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију, у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Институт учествује у раду или прати рад других међународних организација које се баве питањима стандардизације, и то Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту, који доноси директор Института уз прибављену сагласност

Управног одбора. Важећи правилник донет је 22. марта 2018. године (бр. 1003/6-51-02/2018) а измене и допуне 13.03.2019. године (бр. 920/5-51-02/2019), а његова примена почела је 30. марта 2018. године. Правилник је усаглашен са Законом о запосленима у јавним службама и Уредбом о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем,
- Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и
- Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг,

и у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора.

Ван састава сектора образује се организациона јединица Сертификационо тело, која има исти статус и третман као одељење.

Послове из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које су потребни посебна стручност, самосталност и креативност у раду обавља један самостални извршилац ван сектора, одељења и других организационих јединица, и то саветник за техничко-методолошка питања стандардизације.

Програмом рада Института за стандардизацију Србије за 2019. годину предвиђена су средства за плате и социјалне доприносе на терет послодавца за 61 извршиоца, и то за: 47 са високом школском спремом (ВСС), укључујући три са магистратуром, два са вишом школском спремом (ВШС) и 12 са средњом стручном спремом. Последњом важећом Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС“, бр. 61/2017, 82/2017, 92/2017, 111/2017, 14/2018, 45/2018, 78/2018, 89/2018, 102/2018, 30/2019, 42/2019) Институту за стандардизацију Србије утврђен је број запослених на неодређено време за 2017. годину на 61.

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом
(стање 30. децембар 2019. године)

Факултет	Број запослених
Машински	4
Електротехнички	7
Пољопривредни	4
Технолошко-металуршки	6
Хемијски	2
Ветеринарски	1
Стоматолошки	1
Филолошки	6
Грађевински	2
Саобраћајни	2
Правни	2
Економски	4
Факултет за медије и комуникације	1
Факултет за пословне студије	1
Факултет уметности	1
Факултет организационих наука	1
Факултет за примењени менаџмент	1
УКУПНО:	46

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђена су 52 радна места на која се распоређује укупно 61 запослени. Дана 31. децембра 2019. године у Институту је било 58 запослених на неодређено време и три запослена на одређено време од чега су два запослена ангажована до повратка запослених са боловања. Програмом рада Института за 2019. годину предвиђено је да у Институту буде запослен 61 извршилац. На одређено време током 2019. године ангажована су укупно три извршиоца од којих је један ангажован у Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг (због потреба процеса и организације рада, до повратка запосленог са боловања), један извршилац у Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем (због потреба процеса и организације рада, а у циљу обављања редовних послова и обезбеђивања континуитета у раду до потуне упражњеног радног места), један извршилац у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност (ради замене запослене која се налази на боловању).

1.5 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Члан Института може постати привредно друштво, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Учлањење у Институт је добровољно, а чланство се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

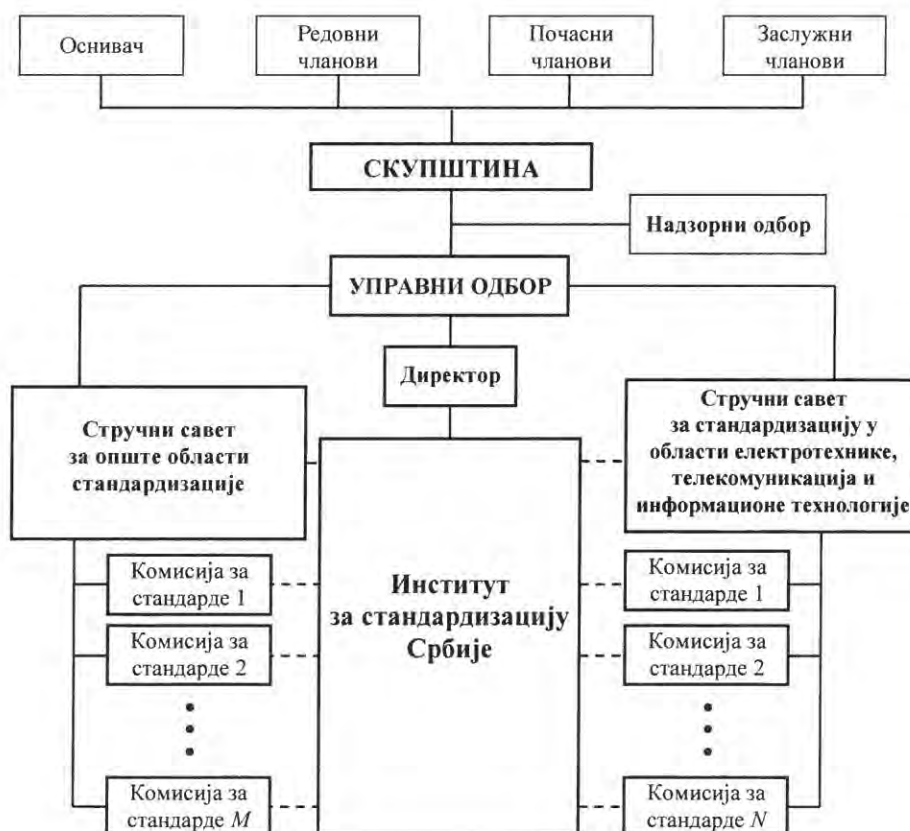
Редовни чланови су заинтересоване стране које су се учланиле у Институт по поступку утврђеном у Статуту и Правилнику о чланству Института.

Почасне чланове и заслужне чланове именује Скупштина Института у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова.

На дан 31. децембра 2019. године Институт је имао 76 редовних чланова + три представника оснивача.

1.6 ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи Института су: скупштина, управни одбор, надзорни одбор и директор (сл. 1.2)

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине оснивач и чланови Института. Привредна друштва, предузећа и друга правна лица чланови Института, као и Оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Сваки члан Института правно лице има по једног представника у Скупштини, а оснивач најмање три представника.

Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине. Члан Института, односно његов представник, као и представници оснивача у Скупштини, имају по један глас.

Скупштина Института конституисана је на првој седници, која је одржана 18. јуна 2007. године. У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, Скупштина Института је у 2019. години одржала две седнице, путем преписке.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара оснивачу. Управни одбор има председника и четири члана. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Управни одбор је именован решењем оснивача (Владе) од 05. априла 2018. године (24 Број: 119-30-01/2018).

Управни одбор је у 2019. години одржао 16 седница, и то: 23. јануара (125. седница), 26. фебруара (126. седница), од 12. до 13. марта (127. седница која је одржана дописним путем), од 02. до 04. марта (128. седница која је одржана дописним путем), од 11. до 12. априла (129. седница која је одржана дописним путем), 17. маја (130. седница), од 24. до 28. јуна (131. седница која је одржана дописним путем), од 29. јула до 02. августа (132. седница која је одржана дописним путем), 14. августа (133. седница), од 21. до 23. августа (134. седница), од 19. до 20. септембра (135. седница која је одржана дописним путем), 28. октобра (136. седница), 15. новембра (137. седница), 12. децембра (138. седница), од 16. до 17. децембра (139. седница која је одржана дописним путем), од 26. до 27. децембра (140. седница која је одржана дописним путем).

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице, и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору.

Директора Института именује и разрешава оснивач, на предлог Управног одбора. Директор Института именован је решењем Владе, 24 бр. 119-11926/2018 од 27.12.2018. године, објављено у службеном гласнику РС бр. 104/2018 од 28. децембра 2018. године.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара оснивачу. Надзорни одбор има председника и два члана. Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Надзорни одбор именован је решењем Владе Републике Србије 24 број 119-1436/2018 од 14. фебруара 2018. године („Службени гласник РС”, бр. 13/18).

У 2019. години одржане су четири седнице Надзорног одбора, и то: 22. фебруара 2019. године (43. седница), 23. маја (44. седница), 17. октобра (45. седница) и 12 децембра (46. седница).

1.7 СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

На основу члана 54. став 1. тачка 18), члан 85-97. Статута Института за стандардизацију Србије („Сл. гласник РС”, бр. 29/17), Управни одбор Института је на 130. седници, одржаној 17. маја 2019. године донео Одлуку о именовању председника и чланова Стручног савета за опште области стандардизације. Према тој одлуци, сазив Стручног савета се састоји од председника и 17 чланова. У 2019. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је укупно четири редовне седнице, од којих су три „лицем у лице” и то: 22. фебруара, 4. јуна и 27. септембра, а једну дописним путем у периоду од 16-23. децембра 2019. године.

Такође, на основу члана 54. став 1. тачка 18), члан 85-97. Статута Института за стандардизацију Србије („Сл. гласник РС”, бр. 29/17), Управни одбор Института је на 130. седници, одржаној 17. маја 2019. године донео Одлуку и о именовању председника и чланова Стручног савета за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. Према тој одлуци, сазив Стручног савета се састоји од председника и 8 чланова. У 2019. години Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је укупно четири редовне седнице, од којих су три „лицем у лице” и то:

21. фебруара, 30. маја и 27. септембра, а једну дописним путем у периоду од 17-23. децембра 2019. године.

Комисије за стандарде и сродне документе су основна техничка радна тела. Према стању регистра комисија за стандарде и сродне документе, у 2019. години у Институту било је укупно 160 комисија, од којих 119 комисија (као и 11 поткомисија за стандарде) у општим областима стандардизације, и 41 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија, које су одржале укупно 276 састанака.

1.8 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- 1) из прихода које оствари наплатом чланарина;
- 2) продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- 3) из прихода које оствари продајом услуга;
- 4) из буџета Републике Србије;
- 5) из других извора, у складу са законом.

Потребна средства за рад утврђују се Програмом рада Института, чији је саставни део и финансијски план.

2 АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

2.1 АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2019. године Институт је објавио укупно 36.711 српских стандарда и сродних докумената од којих 3.013 стандарда на српском језику. У истом том периоду, Институт је објавио 33.260 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди (EN), односно европски сродни документи, и то: 23.225 публикација које је објавио CEN у неелектротехничким областима, 9.124 публикације које је објавио CENELEC у електротехничким областима и 911 публикација које је објавио ETSI у области телекомуникација. Према последњем тромесечном извештају Менаџмент-центра CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, који се односи на четврти квартал 2019. године, до 31. децембра 2019. године Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 99 % европских стандарда – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

Од 1. јануара 2017. године, од када је званично Институт постао пуноправни члан европских организација за стандардизацију, најважније активности у области стандардизације биле су усмерене на прилагођавање Института новим обавезама које проистичу из пуноправног чланства.

Одмах почетком године предузете су све организационе и техничке активности како би стручњаци из комисија за стандарде и сродне документе могли активно да учествују у развоју европских стандарда, давању примедби/коментара на текстове радних докумената и исказивању националног става, односно гласању на те документе. Преглед чланова комисија за стандарде који су учествовали у раду радних тела европских и међународних организација за стандардизацију дат је у табели 2.0.

**Табела 2.0 – Преглед чланова комисија за стандарде и сродне документе
Института који учествују у раду радних тела европских
и међународних организација за стандардизацију**

	Ознака KS	Назив организације	Ознака европског одн. међународног радног тела
Одељење за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије			
1.	KS N010	Институт Никола Тесла, Београд	IEC/TC 10 (MT 38)
2.	KS N032	ЕТИБ, Београд	IEC/TC 32/SC 32B (MT8, MT9, PT7)
3.	KS N057	Power Automation Consulting, Београд	IEC/TC 57
4.	KS N061	Даикин, Београд	IEC/TC 61/SC 61D
5.	KS N210	РАТЕЛ	CLC/TC 210
Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај			
6.	KS U250-1,8	ДНЕЦ д.о.о	CEN/TC 250/SC 8/WG 1
7.	KS U250-3,4,9	Грађевински факултет Универзитета у Београду	CEN/TC 250/SC 3/WG 04
8.	KS U250-3,4,9	Грађевински факултет Универзитета у Београду	CEN/TC 250/SC 4/WG 01
9.	KS U250-3,4,9	Грађевински факултет Универзитета у Београду	CEN/TC 250/SC 4.P5
Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде			
10.	KS A292	Факултет безбедности, Београд	ISO/TC 292 (7. пленарно заседање)
11.	KS A207	Привредна комора Србије	ISO/TC 207 (27. пленарно заседање)
12.	KS Z183	Машински факултет Универзитета у Београду	ISO/TC 323 (1. пленарно заседање)
13.	KS Z183	PWW DOO NIŠ	CAG ISO/TC 323/AHG 3, Measuring Circularity
14.	KS Z183	GIZ	ISO/TC 323/AHG 2, Guidance for implementation
15.	KS E034-6	Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“, Нови Сад	ISO/TC 34/SC 6
16.	KS E034-6	Институт за хигијену и технологију меса, Београд	ISO/TC 34/SC 6

Комисије за стандарде и сродне документе су се придржавале рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда у техничким комитетима које те комисије прате, и то посебно у фази успостављања пројеката европских стандарда, фази јавне расправе (40.20 – Public enquire) и фази завршног гласања (50.20 – Formal vote). Такође треба нагласити да су српски експерти у значајној мери достављали коментаре/примедбе на текстове радних докумената CEN-а, које су у највећој мери и прихваћене, што је једна од значајних предности пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.

Радна документа европских и међународних стандарда, гласачки листови за гласање на та документа, као и радни материјал за седнице комисија за стандарде су били доступни само за чланове комисија преко заштићеног подручја на интернет-страници Института. У том смислу је и израђен документ QU.02, *Упутство за чланове комисија за приступ радним документима и гласање на европске документа*.

Такође, именовани представници Института – секретари стручних савета учествовали су у раду техничких одбора CEN-а и CENELEC-а и на тај начин обезбеђивали и координисали управљање техничким стандардизацијским активностима на националном и европском нивоу. На састанцима техничких одбора

разматрана су питања као што су предлози за оснивање нових европских техничких комитета, предлози за измене појединих одредаба интерних правила стандардизације, цитирање стандарда у службеном листу ЕУ, преиспитивање докумената CEN-а, предлози за поступања у складу са процедуром Виљамура (за CENELEC) и друга питања.

У 2019. години Институт је објавио 2.149 српских стандарда и сродних докумената, а истовремено је повукао 1.637 српских стандарда и сродних докумената. Од 2.149 објављених стандарда и сродних докумената, 212 је објављено на српском, а 1.937 на енглеском језику.

Од 212 објављених стандарда и сродних докумената на српском језику (односно 219 са 7 исправки српских стандарда), 28 је било изворних српских стандарда, а 184 стандарда и сродних докумената настало је преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом превођења.

Од 1.937 објављених стандарда и сродних докумената на енглеском језику (односно 1.981 са 44 исправке страних стандарда), 229 стандарда и сродних докумената је настало преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом прештампавања, а 1.708 методом проглашавања.

Осим тога, у 2019. години је израђен укупно 991 нацрт стандарда и 1.548 дефинитивних текстова нацрта стандарда.

Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2019. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2019. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 1.840 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2019. години, 150 комисија за стандарде одржало је укупно 276 састанака.

Табела 2.1 – Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2019. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	207	152	838	813	1045	991
Дефинитивни текст нацрта стандард	206	197	1400	1351	1607	1548
Стандард	207	212	1311	1937	1517	2149 ¹⁾

¹⁾ На укупан број је додата 51 исправка стандарда.

На основу свега наведеног, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину остварен и пребачен у укупном броју и броју реализованих српских стандарда на српском и на енглеском језику. Број реализованих нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда је незнатно мањи од планираног броја.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

У општим областима стандардизације, у 2019. години израђено је 680 нацрта и 1.116 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављен је 1.521 стандард/сродни документ.

У области *металургије, машинства, грађевинарства и саобраћаја* израђено је 369 нацрта и 647 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је 873 стандарда/сродна документа.

У области *хемијских технологија, пољопривреде, шумарства, безбедности, животне средине и опшних стандарда* израђено је 311 нацрта и 469 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је 634 стандарда/сродна документа. Такође, из области терминологије и библиотекарства објављено је 14 стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2019. години, 115 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 212 састанака.

Од укупно 755 техничких радних тела ISO-а (247 техничких комитета и 508 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана (енгл. *participant*) у 54 тела, односно статус „О” члана (енгл. *observer*) у 433 тела ISO-а. Испуњавајући своје обавезе „Р” члана, у 2019. години комисије за стандарде гласале су на 319 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/CD, ISO/DIS, ISO/FDIS, ISO/SR).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2019. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената
		На српском	На енглеском	Укупно	
Јануар	649/75-51-02/2019 од 31. јануара 2019. год.	19	266	285	283
Фебруар	1055/31-51-02/2019 од 28. фебруара 2019.	5	77	82	54
Март	1513/48-51-02/2019 од 27. марта 2019.	13	116	129	92
Април	1833/51-51-02/2019 од 24. априла 2019.	18	116	134	80
Мај	2269/61-51-02/2019 од 31. маја 2019.	35	206	241	336
Јун	2520/45-51-02/2019 од 24. јуна 2019.	23	162	185	128
Јул	2917/70-51-02/2019 од 31. јула 2019.	22	253	275	127
Август	3251/57-51-02/2019 од 30. августа 2019.	29	124	153	97
Септембар	3489/30-51-02/2019 од 24. септембра 2019.	3	108	111	59
Октобар	3948/47-51-02/2019 од 31. октобра 2019.	16	145	161	92
Новембар	4216/43-51-02/2019 од 29. новембра 2019.	10	195	205	180
Децембар	4554/64-51-02/2019 од 24. децембра 2019.	19	169	188	109
Укупно		212	1937	2149	1637

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима *електротехнике, телекомуникација и информационих технологија*, у 2019. години израђено је 311 нацрта и 432 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 628 стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2019. години 35 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 64 састанка.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2019. години гласано је на укупно 169 докумената, која су припремила 24 техничка комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл.

participant). Од укупно 203 техничка радна тела ИЕС-а (104 техничка комитета и 99 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана у 24 тела, односно статус „О” члана (енгл. *observer*), тј. посматрача у 122 тела, док се за свој статус у 57 тела ИЕС-а нису изјасниле.

На основу предлога за израду српских стандарда које су доставила министарства релевантна за спровођење техничких прописа чије је доношење предвиђено у 2019. години, Институт је у 2019. године предузео следеће активности:

- од укупно четири европска и једног међународног стандарда за које је Министарство одбране предложило да се донесу као српски стандарди на српском језику, на крају 2019. године један европски стандард је објављен, док је други био у фази нацрта за јавну расправу. Имајући у виду да предлагач није доставио иницијалне преводе текстова стандарда, члан KS H006 припремио је два остала превода стандарда у 2019. години чије се разматрање планира у 2020. години;
- објављено је седам од осам европских стандарда које је предложило Министарство заштите животне средине, и то на енглеском језику, док ће један бити објављен почетком 2020. године;
- од три европска стандарда које је Министарство рударства и енергетике тражило да се донесе на српском језику, превод једног стандарда у 2019. години припремила је комисија за стандарде из области горива, док ће остала два бити предмет разматрања комисије за стандарде око даљих корака у 2020. години јер предлагач тих стандарда није доставио њихове иницијалне текстове превода.

Такође, од предлога привредних субјеката који су достављени Институту ради преузимања у национални систем стандардизације, у 2019. године реализовано је следеће:

- један стандард за који је Институт за путеве тражио да се донесе на српском језику, објављен је на крају 2019. године;
- од 57 међународних стандарда за које је Факултет техничких наука предложио да буду објављени на енглеском језику, сви стандарди су крајем 2019. године усвојени као дефинитивни текстови нацрта на енглеском језику и њихово објављивање је планирано у првом тромесечју 2020. године из разлога што је почетком четвртог тромесечја формирана Комисија за стандарде H042 из области графичке технологије;
- објављено је свих шест стандарда на енглеском језику које је предложио STRAUSS ADRIATIC d.o.o.;
- објављено је свих осам ASTM стандарда на енглеском језику које је предложио Технички опитни центар;
- два изворна српска стандарда из области дувана, чије је ревизије тражио Senta Factory и CENTROPROM A.D, Лабораторија за дукан и дуканске прерађевине, пренети су у 2020. годину јер нису достављени предлози њихове ревизије;
- од 7 изворних стандарда које је тражио Рударски институт д.о.о., на крају 2019. године објављено је пет изворних српских стандарда, док су два стандарда усвојена као нацрти комисије;
- за два европска стандарда и један изворни које је Ваљаоница бакра тражила да се донесу на српском језику, један је објављен у 2019. години, док су друга два усвојена као нацрти комисије;
- од 6 европских стандарда које је Real S d.o.o. Београд тражио да се донесу на српском језику ниједан није донет јер предлагач није доставио иницијалне преводе тих стандарда;
- од две ревизије изворних стандарда које је тражио Грађевински факултет Суботица Универзитет у Новом Саду, једне ревизије изворног стандарда које је тражио SET d.o.o, као и четири нова изворна и једне ревизије постојећег стандарда које је тражио Институт за испитивање материјала ИМС, Центар за путеве и геотехнику, на крају 2019. године нису започете активности на тим стандардима јер нису достављени предлози ревизија текстова тих стандарда;

- превод једног европског стандарда који је тражио Профи лаб, припремала је комисија за стандарде из области текстила и његово усвајање је планирано у 2020. години;
- од два међународна стандарда које је тражио GS1 Србија р.и. да се донесу на српском језику, стандарди су објављени на енглеском језику јер нису достављени преводи;
- такође, од два међународна стандарда за које је Центар за реаговање на нападе на информациони систем тражио да се донесу на српском језику, стандарди су објављени на енглеском језику јер предлагач није доставио превод;
- од два стандарда за која је Републички завод за стандардизацију и метрологију Бања Лука тражио да се донесу на српском језику, један стандард је предат као дефинитивни текст стандарда крајем 2019. године и усвојиће се у првом тромесечју 2020. године, а други је у фази нацрта на европском нивоу.

Реализација плана доношења српских стандарда и сродних докумената Института у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумом из CEN-CENELEC Guide 22:2018-01

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину предвиђен је рад на укупно 54 изворна српска стандарда у разним фазама израде, унетих на основу предлога појединих комисија за стандарде Института. У 2019. године Институт је објавио 28 изворних српских стандарда, а било је планирано укупно 29 стандарда за објављивање. У исто време, израђено је 5 дефинитивних текстова нацрта стандарда и 4 нацрта изворних стандарда.

Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Да би се обезбедила релевантност и актуелност српских стандарда, комисије за стандарде и сродне документе, у 2019. године у оквиру редовног преиспитивања стандарда повукле су укупно 1637 стандарда.

2.2 АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената једна је од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). У 2019. години Институт је издао 13 тумачења у вези са српским стандардима, и то 7 у општим областима и 6 у електротехничким областима стандардизације.

2.3 АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину

У априлу 2019. године започете су активности на припреми предлога Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину. Основа за доношење овог плана био је Стратешки план развоја стандардизације у Републици Србији за период 2019–2021. године који је допуњен на основу предлога заинтересованих страна. Министарство привреде позвало је сва министарства Владе Републике Србије, као и Акредитационо тело Србије, да доставе листе стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину, а који су потребни као подршка доношењу техничких прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Своје предлоге доставила су Институту следећа министарства: Министарство заштите животне средине, Министарство здравља, Министарство унутрашњих послова, Министарство рударства и енергетике, Министарство одбране и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Осим претходно наведених министарстава, Институт је добио и дописе РАТЕЛ-а и Агенције за лекове и медицинска средства Србије.

Такође, Институт је почетком јуна 2019. године послао позив привредним друштвима и осталим заинтересованим странама да и они дају своје предлоге за доношење српских стандарда. Рок за достављање предлога био је 1. август 2019. године. Институту су до тог рока достављена четири предлога привредних друштава и осталих заинтересованих страна.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину планирано је доношење 526 српских стандарда којим се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива.

Поред тога, у току 2020. године предузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

Пошто је Институт до 31. децембра 2019. године преузео 99 % свих важећих европских стандарда, Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима. Другим речима, то значи да је рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, тј. да ће европски стандарди и сродни европски документи бити преузимањим као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

У 2020. години и наредним годинама Институт ће настојати да обезбеди што више финансијских средстава и ангажује сопствене ресурсе за преводње европских и/или међународних стандарда, и то оних који су већ преузети као српски стандарди на енглеском језику па их треба заменити издањима на српском језику, као и оних које намерава да преузме на српском језику. Тако ће Институт у 2020. години завршити рад на објављивању стандарда на српском језику за које су у претходном периоду преводе доставиле заинтересоване стране које су их израђивале за своје потребе (тзв. неауторизовани преводи), затим на онима за које је Министарство привреде обезбедило превод и који су неопходни као подршка и олакшавање примене техничких прописа које је ово министарство објавило или намерава да објави. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представљају и сопствени ресурси Института, односно софтвер за преводње Традос који запослени Института користе за преводње нових издања стандарда претходно објављених на српском језику, чија листа је наведена у активности 2.9.

Према члану 42. став 1. тачка 2) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина. Овај план објављује се на интернет страници Института.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину утврђен је на 136. седници Управног одбора Института, која је одржана 28.10.2019. године а постављен је на интернет-страницу Института 25.11.2019. године.

2.4 АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01)

Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију, Институт има обавезу да сваке године припреми и Менаџмент центру CEN-а и CENELEC-а у Бриселу достави извештај у вези са стандардизацијским активностима које је предузимао у току претходне године, а које се односе посебно на сектор микро, малих и средњих предузећа, као и да тај извештај објави на својој интернет-страници.

У складу са правилима европских организација за стандардизацију, Институт је званично именовао особе које представљају Институт у радним групама CEN-а и CENELEC-а које се баве питањима сарадње са сектором ММСП, као и питањима која се односе на извршавање обавеза националних тела за стандарде које проистичу из Уредбе 1025/2012 и извештавају о томе.

Извештаји европским организацијама за стандардизацију достављени су крајем јануара 2019. године, а извештај о активностима које је Институт предузимао у успостављању сарадње са сектором ММСП објављен је на интернет-презентацији Института (https://www.iss.rs/en/button_66.html).

2.5 АКТИВНОСТ: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину

Каталог за 2019. годину садржи документа објављена у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године.

Каталог за 2019. годину био је доступан корисницима у марту 2019. године. Као једна од погодности коју уживају, каталог се бесплатно доставља члановима Института, као и националним телима за стандардизацију са којима Институт размењује такве публикације.

2.6 АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима

У току 2019. године настављено је са даљим развојем и редовним ажурирањем базе техничких прописа и њихове повезаности са српским стандардима. То је подразумевало стално ангажовање запослених у Одељењу за правне, финансијске и опште послове и на праћењу прописа који се позивају на стандарде, као и Одељења за развој и одржавање информационог система на вршењу измена статуса техничких прописа који су повезани са српским стандардима, односно уклањање прописа стављених ван снаге, уношење података о прописима који су замењени новим и повезивање стандарда са прописима који се први пут уносе у базу.

База библиографских података о српским стандардима саставни је део система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима који обухвата и базу података о европским и међународним стандардима, базу података о комисијама за стандарде и члановима комисија за стандарде, базу података о купцима стандарда, базу података о вези српских стандарда и техничких прописа који се на њих позивају, термилошку базу, радна документа европских и међународних организација за стандардизацију, као и текстове објављених европских, међународних и српских стандарда.

У току 2019. године редовно је вршен унос и контрола података о објављеним стандардима, нацртима и дефинитивним текстовима нацрта стандарда и сродних докумената, унос података о продаји стандарда (предрачуни, рачуни, подаци о купцима), унос података о комисијама за стандарде и њиховим члановима, израда извештаја о праћењу реализације плана доношења стандарда, као и о продаји стандарда.

С обзиром на то да је у току 2019. године припремана нова интернет-презентација Института која податке о стандардима повлачи директно из базе података о српским стандардима и сродним документима, вршене су и дораде базе и њено прилагођавање базама европских и међународних организација за стандардизацију из којих се добијају подаци о стандардима који се преузимају у национални систем стандардизације.

2.7 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2019. године настављено је са уносом термина из преузетих термилошких стандарда објављених на српском језику у 2017. и 2018. години.

База стандардизованих термина Института настала је у претходним годинама радом запослених у Институту, као и чланова комисија за стандарде. Користи се приликом преузимања европских и међународних стандарда методом преводјења на српски језик, а од 2016. године је јавно доступна ширем кругу корисника преко интернет-презентације Института.

Термилошка база обогачена је за 1.230 термина и садржи 24.673 термина са пратећим дефиницијама на српском језику, као и дефиницијама на енглеском језику унетим које ће у 2020. години постати и јавно доступне. Такође, као што је планирано, свим терминима у термилошкој бази придружена је и шира област стандардизације из које термин потиче (нпр. рударство и металургија, информационе технологије, саобраћај итд.), што је корисницима базе знатно олакшало претрагу.

Осим рада на домаћој термилошкој бази, у сарадњи са Сектором за електротехничку стандардизацију и информациони систем, запослени у Одељењу за издавачку делатност и преводјење наставили су са термилошким обрадом и уносом термина из две области (електрични и магнетни уређаји и нанотехнолошки електротехнички производи и системи) за тзв. Електропедију, односно речник термина из области електротехнике који одржава Међународна електротехничка комисија (IEC).

2.8 АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки

Систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима садржи комплетне текстове објављених српских стандарда у PDF формату који су намењени продаји. Рестриктивним одређивањем улога и одговорности, односно права приступа тим документима, као и редовном израдом резервних копија комплетног система, обезбеђена је сигурност система и заштита

од неовлашћеног умножавања и дистрибуције. У току 2019. године Институт је наставио процес одржавања и унапређења базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената, која Институту обезбеђује централизован приступ електронским публикацијама, што омогућава бољи надзор над њима и отклања, односно значајно смањује ризик од злоупотребе.

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних, европских и српских стандарда доступне су у електронском облику, тј. или на компакт-дискима, или као Word/PDF документа у систему за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, или on-line. Све референтне збирке су у 2019. години редовно одржаване и ажуриране.

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт је наставио са одржавањем архивске збирке важећих и неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима.

2.9 АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација

У 2019. години активности превођења биле су усмерене пре свега на подршку процесу доношења стандарда на српском језику. Тако је у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност завршено превођење следећих докумената:

- SRPS ISO 22300 (45 страна), *Безбедност и отпорност – Терминологија*,
- SRPS EN 12843 (32 стране), *Префабриковани бетонски производи – Стубови и јарболи*
- SRPS ISO 27799 (121 страна), *Информатика у здравству – Управљање безбедношћу информација у здравству помоћу ISO/IEC 27002*
- SRPS EN IEC 60320-1 (55 страна), *Спојнице за апарате у домаћинству и сличне опште сврхе – Део 1: Општи захтеви*
- SRPS ISO 4254-5 (20 страна), *Пољопривредне машине – Безбедност – Део 5: Машине за обраду земљишта са погоњеним радним елементима*
- SRPS ISO 3746 (46 страна), *Акустика – Одређивање нивоа звучне снаге и новог звучне енергије извора буке на основу звучног притиска – Информативна метода коришћењем мерне површине која обухвата извор изнад рефлексационе равни*

Комерцијалну услугу превођења за кориснике који су набавили издање српског стандарда на енглеском језику, а потребно им је на српском, ово одељење извршило је на основу уговора са Електроизградњом из Бајине Баште, а у питању је SRPS EN 13369 (69 страна), *Општа правила за префабриковане бетонске производе*.

У току 2019. године припремљена је и нова збирка превода из области еврокодова. Наиме, као тематска збирка састављена од неауторизованих превода на српски језик и већ објављених стандарда на српском и енглеском језику објављена је електронска збирка *Еврокод 2: Пројектовање бетонских конструкција*.

Сопственим ресурсима Института преведена је са енглеског студија коју је објавио Обједињени истраживачки центар (Joint Research Centre – JRC) Европске комисије под називом „*Преглед сектора грађевинске индустрије Србије који је обухваћен европском Уредбом (ЕУ) 305/2011 и очекивани утицај на индустрију*“, коју је Институт објавио у сарадњи са Чешком канцеларијом за стандарде, метрологију и испитивања (ÚNMZ), у оквиру Чешког програма за развој сарадње под називом „Подршка унапређењу и развоју сектора инфраструктуре квалитета Србије“.

2.10 АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА

Послови у вези са овим активностима обухватали су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима и др., посебно у вези са припремањем потребних извештаја, информација и других материјала у вези са Преговарачком групом 1 - Слободан проток робе.

Сарадња са надлежним министарствима састојала се од следећих активности:

- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Министарства за европске интеграције и Министарства привреде, а које се односе на преглед и ажурирање упитника у вези стандардизације и извештавања Европске комисије која ће на основу свих извештаја из ПГ 1 израдити Годишњи извештај о напретку Републике Србије у 2019. години,

У 2019. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Представници Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су на:

- седници Стручне радне групе за безбедност и унапређење путне инфраструктуре, МГСИ, 31. јануара 2019;
- седници Стручне радне групе за унапређење квалитета роба (производа и услуга) у безбедности саобраћаја, ДМДМ, 1. марта 2019;
- припреми списка хармонизованих стандарда под CPR бр.305/2011 за Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 18.-20.09.2019. – 1 представник
- припреми листе стандарда у студији „Преглед сектора грађевинске индустрије Србије који је обухваћен европском Уредбом (ЕУ) 305/2011 и очекивани утицај на индустрију”, на српском и енглеском језику, 02.-03.10.2019. – 1 представник
- припреми коментара на Предлог правилника о техничким захтевима за керамичке плочице (16.10.2019.) и Предлога правилника о техничким захтевима за елементе за зидање (17.10.2019.) - 1 представник
- седницама следећих комисија у Сектору за нафту и гас, у Министарству рударства и енергетике:
 - Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском. Седница ове комисије одржана је 14. маја 2019. године и електронским путем 11. септембра и 16. октобра 2019. године. За оцењивање усаглашености опреме под притиском за модуле А1, В, В1, С, F и G, као и за нерастављиве спојеве, седнице су одржане 31. јануара и 11. фебруара 2019. године;
 - Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености једноставних посуда под притиском одржане 31. јануара, 11. фебруара, 3. септембра 2019, 16. октобра 2019. и 17. децембра 2019. године;
 - Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за прегледе и испитивања опреме под притиском у складу са Правилником о прегледима опреме под притиском током века употребе, одржане 31. јануара и 11. фебруара 2019. године;
 - Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за разврставање опреме под притиском у складу са Правилником о прегледима опреме под притиском током века употребе, одржане 31. јануара 2019. године;
 - Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености прописаних Правилником о захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености гасних апарата, одржане 31. јануара и 3. септембра 2019. године;
 - Комисије за признавање страних исправа и знакова усаглашености у складу са Правилником о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености једноставних посуда под притиском, одржане 31. јануара 2019. године;
- седници Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуде под притиском или цистерне за транспорт опасне робе, које су у 2019. години одржале 20 седница електронским путем а за које је надлежно Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – 1 представник;
- седници Радне групе за израду подзаконских аката за Закон о грађевинским производима, 27. фебруара 2019. године;

- седници Радне групе за израду предлога законодавног оквира из области експлозивних материја, 5. марта 2019. године;
- седницама Радне групе за припрему Предлога правилника о техничким захтевима за пројектовање и извођење грађевинских конструкција, у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 01. и 18. марта 2019. године;
- седници Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање иностраних исправа, у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 14. марта 2019. године,
- седницама радних група РГ 7 (Предлога правилника о техничким и другим захтевима за керамичке плочице и Предлога правилника о техничким и другим захтевима за црепове и фазонске комаде од глине и црепове и фазонске комаде од бетона за покривање кровова и облагање зидова) и РГ 8 (Предлога правилник о техничким и другим захтевима за елементе за зидање од глине, елементе за зидање од калцијум-силиката и блокове од глине за полумонтажне ситноребрасте таванице) у Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 30. јула 2019. године – 1 представник;
- седници Савета за лифтове, Привредна комора Србије, 24. децембра 2019. године - 1 представник.

Представници Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде присуствовали су:

- седници Радне групе за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености прописаних Правилником о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла и Правилником о техничким и другим захтевима за течни нафтни гас, у Министарству рударства и енергетике, 16. јануара 2019. године,
- седницама Радне групе за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености прописаних Правилником о безбедности дејчјих игралишта, у Министарству привреде, 23. јануара и 14. и 25. марта 2019 и 11. јула 2019. године,
- састанку Преговарачке групе 27 и секторских радних група, 04.7.2019. године,
- састанку Радне група за циркуларну економију, 03.7.2019. године,
- седници Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање важења иностраних исправа према Правилнику о безбедности дејчјих игралишта, 13.09.2019. године у Министарству привреде као и електронској седници од 06.11.2019. године,
- седници „Радне групе за израду смерница за имплементацију ланца вредности ЦЕ“, ПКС, 24.10.2019. године,
- састанку радне групе у Министарству привреде у вези са израдом Правилника за личну заштитну опрему, 02.10.2019. године,
- иницијалној седници Радне групе RG9 (31.10.2019.године) у просторијама Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,
- састанку Комисије за именовање ТОУ у складу са Правилником о безбедности дејчјих игралишта, 18.10.2019. године у Министарству привреде,
- седници Радне групе за израду упутства за микрофилмовање, 27. септембра 2019. године у Министарству културе и информисања,
- за израду Правилника о техничким захтевима за елементе система цевовода од пластичних маса за снабдевање водом и за одводњавање и канализацију у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, послат предлог измена у вези са ознакама и називима стандарда;
- састанку посебне радне групе о изради Предлога правилника о безбедности опреме у играоницама, 28.11.2019. године у Министарству привреде

Ове активности су обухватале проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима, посебно у вези са припремањем извештаја, информација и других материјала.

Представници Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем су учествовали на састанку радне групе у Министарству привреде за именовања тела, ради именовања Профи лаба за спровођење EMC директиве, а у Министарству туризма, трговине и телекомуникација за именовања тела, ради именовања Профи лаб за RTT директиву, SIQ за RTT директиву и Идворски лабораторија за допуну RTT директиве.

2.11 АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2019. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Поред наведеног, у вези са међународном сарадњом у 2019. години остварени су следећи резултати:

- припремани су материјали и реализована је сарадња са представницима пројеката које Институт реализује са Националним метролошким институтом Немачке (PTB), као и са представницима Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање (UNMZ) у вези са реализацијом пројекта „Aids for Trade”.
- обављане су консултације и припремане коначне верзије споразума о сарадњи које је Институт у овом периоду потписао са Федералном агенцијом за техничко регулисање и метрологију (Rosstandart) и Азербејџанским институтом за стандардизацију (AZSTAND), а припремљене су и основе за потписивање таквог споразума са египатским националним телом за стандардизацију;
- са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAEP⁶⁾), које обавља функцију Агенције за одржавање међународних стандарда ISO 3779 и ISO 3780, сарађивало се ради додељивања идентификационих шифри произвођача возила (WMIP⁷⁾) која чини први део идентификационог броја возила (VINP⁸⁾) која су произведена у нашој земљи;
- сарадницима у Институту редовно су достављане информације добијене од међународних и европских организација за стандардизацију у вези са новим радним документима, нацртима и објављеним стандардима, новооснованим техничким комитетима и сл.;
- направљено је и послато техничким секретарима 2623 гласачка листића; гласано је на 2720 радних докумената CEN-а у разним фазама развоја EN стандарда и то: у фази јавне расправе – 735 докумената, у фази дефинитивног текста нацрта – 765 докумената, у фази систематског преиспитивања објављених EN стандарда – 627 докумената, док се на остатак докумената гласало у нижим фазама развоја, односно и фази нацрта на нивоу комитета (тзв. „CIB” фазе) у вези са којима европске организације за стандардизацију не воде званичну статистику гласања, али број тих докумената износи око 10 % од укупног броја свих осталих радних докумената CEN-а. Свакодневно је гласано на све радне документе CEN-а. Проценат гласања износи 100%.
- направљен је 761 гласачки листић и послат техничким секретарима; гласано је на 736 радних докумената CENELEC-а, и то: AG – 8, ENQ – 100, FV – 68, Vote for TS/TR – 17, Parallel vote on CDV – 328, Parallel vote on FDIS – 207; проценат гласања износи 100 %;
- припремљена су 538 гласачка листића и извршено гласање на 593 ISO стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- припремљено је 126 гласачких листића и извршено гласање на 105 IEC стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- редовно су припремани и достављани подаци о преузетим европским стандардима и сродним документима Менаџмент-центру CEN-а и CENELEC-а (CCMC) у Бриселу;
- редовно су праћени статутарни и други документи управних, административних и других тела европских и међународних организација за стандардизацију и гласано је на њих;

⁶⁾ SAE = Society of Automotive Engineers.

⁷⁾ WMI = World Manufacturers Identifier.

⁸⁾ VIN = Vehicle Identification Number.

- у базама података међународних и европских организација за стандардизацију о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национално тело за стандардизацију, именовао за рад у појединим техничким радним телима тих организација;
- у контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO-а редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период;

У IEC-у достављани су фајлови који садрже српске термине у разним областима како би они били унети у међународни електротехнички речник *Electropedia*

2.12 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

Институт одржава статус пуноправног члана у међународним организацијама за стандардизацију (ISO и IEC) и статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију (CEN и CENELEC) и активно учествује у креирању и спровођењу њихових политика и стратегија. У том циљу, у 2019. години представници Института учествовали су на заседањима следећих тела тих организација:

- Руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовао је на „86. седници Техничког одбора Европског комитета за стандардизацију (CEN)“ и „161. седници Техничког одбора Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC)“ који су одржани од 06. до 08. фебруара 2019. године, у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Директор Института учествовао је на „Седници Административног одбора CEN-а и заједничкој седници Административног одбора CEN/CENELEC-а“ које су одржане 14. и 15. марта 2019. године, у Левену, Краљевина Белгија.
- Директор Института учествовао је на „31. заседању ISO DEVCO CAG“ које је одржано 21. и 22. марта 2019. године, у Женеви, Швајцарска Конфедерација.
- Директор Института и руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовали су на стручном скупу „51. генерална скупштина CEN-а, 59. генерална скупштина CENELEC-а и 8. заједничка скупштина CEN/CENELEC-а“, као и на „Конференцији о европској стандардизацији на високом нивоу“, који су одржани од 5. до 7. јуна 2019. године у Букурешту, Република Румунија.
- Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовао је на стручном скупу: „IECEE 2019 CMC Annual Meeting“, који је одржан од 05. до 06. јуна 2019. године у Сантјагу, Република Чиле.
- Руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовао је на CEN/CENELEC радионици „Стратегија CEN/CENELEC-а“, која је одржана 17. и 18. јула 2019. године у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовао је на стручном скупу: „Менаџмент безбедношћу производа и услуга у циљу заштите потрошача“, који је одржан од 09. до 12. септембра 2019. године у Сутомору, Република Црна Гора.
- Директор Института и руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовали су на стручном скупу „42. генерална скупштина ISO-а и 53. заседање ISO DEVCO“, који је одржан од 16. до 20.09.2019. године, у Кејптауну, Јужноафричка Република.
- Директор Института, руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовали су на „8. балканској конференцији“, које је одржана од 30.09. до 02.10. 2019. године у Тивту, Црна Гора.
- Руководилац Сектора за опште области стандардизације за стандардизацију Србије и руководилац Одељења за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије учествовали су на стручном скупу: „88. седница техничког одбора CEN-а и 163. седница

Техничког одбора CENELEC-а“, који је одржан од 01. до 03. октобра 2019. године у Билбау, Краљевина Шпанија.

- Директор Института учествовао је на стручном скупу: „International Forum: Standardization 2019“, који је одржан 10. и 11. октобра 2019. године у Санкт Петербургу, Руска Федерација.
- Директор и руководица Сектора за електротехничку стандардизацију и информациони систем учествовали су на стручном скупу: „83. генерална скупштина ИЕС-а“, који је одржан од 21. до 25. октобра 2019. године у Шангају, Народна Република Кина.
- Директор Института и руководица Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност боравили су у студијској посети Чешкој канцеларији за стандардизацију, метрологију и испитивање у оквиру пројекта „Aid for Trade in Serbia - Project Support for Improvement and Development of Serbian Quality Infrastructure“ од 06. до 08. новембра 2019. године у Прагу, Република Чешка.
- Директор Института учествовао је на стручном скупу: „52. генерална скупштина CEN-а и заједничка седница Административног одбора CEN-CENELEC-а“, који је одржан од 19. до 20. новембра 2019. године у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Директор Института учествовао је у „ISO програму – Лидерство и развој менаџмента“, који је одржан од 25. до 29. новембра 2019. године у Моки, Република Маурицијус.
- Руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовао је на стручном скупу: „Subregion workshop on non-tariff measures in Azerbaijan and North and Central Asia“, који је одржан од 09. до 11. децембра 2019. године, Баку, Република Азербејџан.

Учешће на свим поменутим заседањима представља статутарну обавезу Института као формалног члана Републике Србије у поменутим међународним и европским организацијама, а финансирано је како из средстава Института, тако из спонзорстава Међународне организације за стандардизацију ISO и у оквиру пројеката.

2.13 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

- Руководилац Одељења за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи учествовао је на састанку радне групе „SME-WG“ који је одржан 23. јануара 2019. године, у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Организатор за послове стандардизације у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије учествовао је на „37. заседању европског техничког комитета CLC/TC 65X“, које је одржано 5. и 6. фебруара 2019. године у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Организатори за послове стандардизације у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије и инжењер за рачунарске мреже у Одељењу за развој и одржавање информационог система боравили су у студијској посети Чешкој канцеларији за стандардизацију, метрологију и испитивање у оквиру пројекта „Aid for Trade in Serbia - Project Support for Improvement and Development of Serbian Quality Infrastructure“, од 4. до 6. марта 2019. године у Прагу, Чешка Република.
- Руководилац Одељења за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије и инжењер за рачунарске мреже у Сектору за развој и одржавање информационог система, учествовао је на стручном скупу „Пленарна седница CLC/TC 46X, Communication cables“, који је одржан 16. и 17. априла 2019. године у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовао је на стручном скупу „58. пленарно заседање CEN/TC 52, Безбедност дечијих играчака“ од 08.04. до 12.04.2019. године у Бриселу, Краљевина Белгија.
- Координатор за међународну сарадњу у Одељењу за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи учествовао је на стручном скупу „Standard Days – Discover the world of European Standards“ од 29.04. до 30.04.2019. године у Бриселу, Краљевина Белгија.

- Руководилац Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовао је на стручном скупу „5. пленарно заседање CEN/TC 444, заседање CEN/TC 292, CEN/TC 345“, који је одржан од 16. до 17. маја 2019. године у Варшави, Република Пољска.
- Руководилац Сектора за опште области стандардизације и два виша организатора за послове стандардизације у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај, у оквиру пројекта „Aid for Trade in Serbia - Project Support for Improvement and Development of Serbian Quality Infrastructure“ боравили су у студијској посети Чешкој канцеларији за стандардизацију, метрологију и испитивање од 15. до 17. маја 2019. године, Праг, Република Чешка.
- Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовао је на стручном скупу „33. пленарно заседање CEN/TC 19, Gaseous and liquid fuels, lubricants and related products of petroleum, synthetic and biological origin“, који је одржан од 22.05. до 24.05.2019. године у Стокхолму, Краљевина Шведска.
- Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај и два виша организатора за послове стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде боравили су у оквиру пројекта „Aid for Trade in Serbia - Project Support for Improvement and Development of Serbian Quality Infrastructure“ у студијској посети Чешкој канцеларији за стандардизацију, метрологију и испитивање од 28. до 30. маја 2019. године у Прагу, Чешка Република.
- Члан комисије за стандарде и сродне документе KS N057, Управљање и комуникација у електроенергетском систему, учествовао је на стручном скупу: „Пленарно заседање радне групе IEC/TC57/WG10“, који је одржан од 3. до 7. јуна 2019. године у Франкфурту, Савезна Република Немачка.
- Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије учествовао је на стручном скупу: „Осветљење Берлина“, који је одржан од 6. до 8. јуна 2019. године у Берлину, Савезна Република Немачка.
- Руководилац Одељења за продају, маркетинг и едукацију и руководилац Одељења за правне, финансијске и опште послове учествовали су на стручном скупу „ISO Regional Marketing and Communication Workshop“, који је одржан од 18. до 20. јуна, 2019. године у Ташкенту, Република Узбекистан.
- Руководилац Одељења за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи учествовао је на стручном скупу „Training course on IT for ISO User Administrators“, који је одржан од 26. до 28. јуна 2019. године у Женеви, Швајцарска Конфедерација.
- Службеник за међународну сарадњу у Одељењу за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи учествовао је на стручном скупу: „IT Services for User Administrators (MBUAs)“, који је одржан од 16. до 18. јула 2019. године у граду Ђингдао, Народна Република Кина.
- Виши организатор за послове стандардизације Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовао је на стручном скупу: „ISO regional training on Managing effective national mirror committees“, који је одржан од 6. до 9. августа 2019. године у граду Ђингдао, Народна Република Кина.
- Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS D218 и KS D089, члан Комисије за стандарде и сродне документе KS B336 и члан Комисије за стандарде и сродне документе KS Z183 учествовали су на стручном скупу, „ISO regional training on Managing effective national mirror committees“, који је одржан од 6. до 9. августа 2019. године у граду Ђингдао, Народна Република Кина.
- Председник Комисије за стандарде и сродне документе KS N010, Флуиди за примену у електротехници, учествовао је на стручном скупу: „Пленарна седница међународне електротехничке комисије IEC/TC 10“, који је одржан од 16. до 17.09.2019. године у Фонтенблоу, Република Француска.

- Виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовао је на стручном скупу: „Daikin High Level Expert Meeting“, који је одржан од 01. до 03. октобра 2019. године у Будимпешти, Република Мађарска.
- Члан Комисије за стандарде и сродне документе KS N061, Перформансе и безбедност апарата за домаћинство и сличних електротехничких апарата, учествовао је на стручном скупу: „Заседање поткомитета IEC/TC 61D, Appliances for air-conditioning for household and similar purposes“, који је одржан 23. и 24. октобра 2019. године у Шангају, Народна Република Кина.
- Експерт који је учествовао у раду Комисије за стандарде и сродне документе KS E034-17, Системи менаџмента безбедношћу хране и безбедност апарата за домаћинство, учествовао је на стручном скупу: „Halal Certification Implementation“, који је одржан 04. и 05. новембра 2019. године у Анталији, Турска.

2.14 АКТИВНОСТ: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума СЕФТА

Информациони центар је у 2019. години CEN/CENELEC Менаџмент-центру пријавио (нотификовао) 1 нацрт изворног српског стандарда. Према обавезама из споразума СЕФТА није било нотификација изворних српских стандарда.

- У вези са информисањем јавности о српским стандардима, Информациони центар је остварио следеће резултате:
- припремио је 123 одговора на упите које су у писаном облику доставиле заинтересоване стране из земље и иностранства, који се односе на опште информације и помоћ при идентификовању релевантних стандарда за странке, рад одређених комисија за стандарде и поступку учлањења, пружање информација о тачном навођењу стандарда у документацији за јавне набавке, везу између српских стандарда и прописа итд.;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на око 15 телефонских упита у вези са српским, међународним и европским стандардима, делатношћу и услугама Института, техничким законодавством ЕУ – директивама и другим документима;
- CEN-у и CENELEC-у редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда закључно са 31. децембром 2019;
- у Информационом центру је у овом периоду услужено 70 странака које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда.

2.15 АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2019. годину

Промотивне активности Института планирају се и организовано извршавају у складу са Акционим планом за спровођење Стратегије развоја система инфраструктуре квалитета у Републици Србији (2015–2020), као и Маркетинг-планом Института за 2019. годину.

- По други пут Институт је учествовао на годишњем Херми сусрету са пословним партнерима из области атмосферског пражњења, који је у јануару организовала фирма ХЕРМИ НЕПРИМЕТНИ ГРОМОБРАНИ, у хотелу Holiday Inn у Београду. Том приликом, организатор за послове стандардизације представила је рад Института и промовисала две електронске збирке стандарда из области заштите од атмосферског пражњења.
- На фото-конкурсу за ISO календар за 2020. годину, чија тема су били примена стандарда у туризму, учествовали су представници тела за стандардизацију из земаља чланица ISO-a. Изабране су две фотографије запослених у Институту.

- Током године вршено је обавештавање електронским путем специфичних циљних група о новим стандардима из одређене области, као и о ревизијама постојећих стандарда.
- У мају је реализована кампања слања позива за достављање предлога за израду Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину.
- Редовно су дистрибуиране „ИСС Новости” на адресе 1.400 пријављених корисника.
- Промоција нових стандарда и ревизије постојећих стандарда, са посебним акцентом на стандарде који су објављени на српском језику је рађена на месечном нивоу објавама текстова на сајту ИСС-а, објавама на друштвеним мрежама, информацијама у сваком месечном издању ИСС Новости.
- Промоција стандарда који су на јавној расправи, са акцентом на стандардима на српском језику је рађена путем објава текстова у оквиру ИСС Новости.
- Две велике промотивне кампање извршене су упоредо са Међународном организацијом за стандардизацију, у априлу: поводом организовања семинара „Безбедност у здравству“, у склопу обележавања Светског дана здравља, који је био пропраћен мултимедијално (флајери, текстови у часописима, видео-записи у медијима), као и поводом промотивног семинара под називом „Како спречити и открити мито и како се борити са њим”, којим је извршена промоција примене стандарда SRPS ISO 37001.
- Јубиларном прославом 85 година стандардизације у Србији у септембру је обележен Дан Института и Светски дан стандарда. Прослава је такође праћена мултимедијалним маркетингом (наменски плакати, флајери, промо материјал, уживо пренос дела прославе на друштвеним мрежама, текстови и најава догађаја у часописима и на интернет порталима, и друго).
- Кампање међународне организације за стандардизацију коју је ИСС пратио оригиналним текстовима који повезују ISO кампању и националну стандардизацију у тој области путем објављивања текстова поводом Светског дана вода, Дана безбедности на раду, Дана метрологије, Дана заштите на раду, Дана акредитације, безбедности хране и паметних градова; затим, током летњих месеци ИСС је пратио велику ISO кампању стандарди у туризму; у новембру је пропраћена ISO кампања „Стандардима за иновације до предности на тржишту“.
- Руководство Института за стандардизацију Србије, заједно са представницима Привредне коморе Србије, крајем фебруара 2019. године обишло је инфоцентре у регионалним привредним коморама у Ваљеву, Крагујевцу, Нишу и Зајечару.
- На свим промотивним предавањима и семинарима су интерни предавачи ИСС упознавали јавност са предностима чланства у ИСС као и чланства у комисијама ИСС.
- Институт излаже сва штампана издања публикација и збирки стандарда на штандовима у салама у којима се одржавају семинари, где их запослени промовишу јавности.
- Промовисане су нове електронске збирке за еврокодове и за атмосферско пражњење.
- Покренута је иницијатива за сарадњу са порталом Квалитет, с обзиром на то да поменути портал редовно објављује вести о стандардизацији и активно промовише субјекте који се баве пословима који су у вези са стандардизацијом (организација обука, сертификација, консултантске услуге и сл). Размотрене су могућности за сарадњу од обостраног интереса, а конкретни видови сарадње оствариви су у наредној години.
- Учешће на међународним сајмовима: туризма, угоститељске опреме и вина (у фебруару), текстила (у марту), технике и техничких достигнућа (у мају), превенције и реаговања у ванредним ситуацијама и безбедности и здравља на раду и Сајму енергетике и Сајму заштите животне средине и природних ресурса, Сајму медицине и стоматологије, Сајму књига, и Сајму машина, алата и репроматеријала из области дрвне индустрије (у октобру).
- Оглашавање свих уговорених семинара вршено је редовно на веб-сајту ИСС-а, као и месечно путем ИСС Новости. Поред тога, периодично су организоване имејл кампање, за све оглашене семинаре, за тематски сличне семинаре, као и за појединачне семинаре, нарочито са новим темама.

- У сарадњи са Центром за анализу ризика и управљање кризама, ИСС је организовао семинар „Безбедност у здравству“, који је под покровитељством Министарства здравља одржан у априлу у Специјалној болници „Чигота“ на Златибору. Семинару је присуствовало више од 80 учесника, из здравствених установа из целе земље. Овај догађај је маркетиншки праћен најавама и извештајима на интернет страници ИСС-а, ИСС Новостима, као и на друштвеним мрежама.
- Годишњи извештај за 2018. годину израђен је у 100 примерака на српском језику и 50 примерака на енглеском језику.
- Промоција претплате на коришћење међународних ISO и IEC стандарда - ова услуга промовисана је кроз личну комуникацију са клијентима који користе ове стандарде,

2.16 АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга

Промотивне активности у циљу повећања броја чланова Института реализоване су кроз промотивне презентације Института које се одржавају као уводне активности за сваки семинар и промоцију коју Институт организује. Такође, приликом гостовања Института на стручним или промотивним скуповима, коришћена је прилика да представник Института укаже присутнима на користи од укључења у активности Института. Поред тога се као пропратни материјал уз сваки семинар деле промотивни флајери за чланство у Институту. Посебних, наменских кампања није било у овом периоду.

На интернет-презентацији Института, друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости“ редовно су објављивани текстови о новим услугама Института, као што су претплата на изабране стандарде, приступ целокупној бази српских стандарда на период од годину дана, електронско плаћање и слично. У 2019. години је закључено 7 уговора за приступ целокупној бази српских стандарда, док је услуга појединачних читања током 2019. коришћена 322. пута. Поред тога, промоција нових услуга врши се на промотивним скуповима које Институт организује током године.

Промотивна предавања за средње стручне школе и техничке факултете

У 2019. године Институт је организовао обуке за образовне установе, и то:

За студенте Високе школе ступовних студија (ВШСС) „Београдска политехника“, у складу са Уговором о сарадњи између Института и Високе школе ступовних студија (ВШСС) „Београдска политехника“, реализована је практична настава у Институту, следећих садржаја:

1. 25. априла 2019. године реализована практична радионица за студенте на тему „Учествовање у раду међународних и регионалних организација за стандардизацију”;
2. 30. маја 2019. године студенти су присуствовали састанку Комисије за стандарде KS H193, *Природни гас*, са циљем реализације другог сегмента стручне праксе под називом „Упознавање са радом стручних тела у Институту за стандардизацију Србије”;
3. 9. маја 2019. године студенти су присуствовали семинару на тему „Безбедност информација – стандард ISO/IEC 27001:2013, секторски стандарди, законодавство и европска регулатива”, чиме је остварен и последњи сегмент практичне наставе који се односи на присуствовање презентацији српског стандарда у Институту за стандардизацију Србије.

На Техничком факултету „Михајло Пупин“ у Зрењанину 20. маја је одржана Девета међународна конференција са темом: „Textile science and economy“, којој су присуствовале бројне званице из привредног живота земље и света, студенти, као и представници ИСС-а. У оквиру ове конференције представљено је више од 20 радова у вези са најновијим истраживањима и достигнућима у области текстила

Округли столови и стручни промотивни скупови

У 2019. години организовано је неколико едукативних и промотивних стручних скупова и округли столови на следеће актуелне теме:

- У фебруару је одржан округли сто под називом „Циркуларна економија и стандарди“, чији је циљ био да се релевантне заинтересоване стране информишу о плановима у вези са стандардизацијом у овој области, као и да се дође до предлога тема за развој стандарда у овој области, које ће бити предложене за разматрање на пленарном заседању новог техничког комитета Међународне организације за стандардизацију – ISO/TC 323, Circular есопому, чији је Институт активни члан, као представник наше земље. Округлом столу је присуствовало двадесетак учесника из Министарства за заштиту животне средине, Привредне коморе Србије, Агенције за заштиту животне средине и малих и средњих предузећа. Дефинисано је девет тема за стандардизацију од интереса за нашу земљу, које су у послате секретару ISO/TC 323 и презентоване на пленарном заседању ISO/TC 323.
- У оквиру сарадње Института за стандардизацију Србије и Дирекције за стандардизацију, кодификацију и метрологију Министарства одбране, Институт је у фебруару одржао другу по реду обуку за потребе Дирекције на тему менаџмента ризиком.
- У априлу је у Институту одржан нови семинар промотивног карактера под називом „Како спречити и открити мито и како се борити са њим“. Циљ овог семинара био је да се укаже на стандард SRPS ISO 37001, који пружа алате за борбу са митом, као и да се подстакне шира примена овог стандарда. Овај семинар био је прилика да се учесници упознају са тренутним законским контекстом у вези са овом тематиком, са разлозима доношења и са основним појмовима и захтевима стандарда SRPS ISO 37001 и како он може помоћи у испуњавању законских обавеза представника државних тела, јавних и приватних предузећа, као и сертификационих кућа из Србије.
- У организацији Регионалне привредне коморе Ваљево и Института за стандардизацију Србије, 23. априла је у просторијама РПК-а у Ваљеву одржан је семинар „Примена закона о информационој безбедности“, којем су присуствовали представници локалне самоуправе, установа здравствене заштите, банкарског сектора и других јавних и приватних предузећа. Присутни су том приликом могли да се упознају са захтевима које доноси регулатива у овој области, као и стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2014 и начинима усаглашавања процеса у организацији са овим захтевима.
- Институт је 22. маја организовао семинар под називом: „Стандардизација у области информационе безбедности“, на којем је учествовало 12 чланова Координационог тела за информациону безбедност. На семинару су обрађене теме које се односе на повезаност законодавног оквира са стандардима који представљају подршку информационој безбедности.
- Током јула месеца представници Института били су гости Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података Републике Србије и том приликом одржали су промотивна предавања за запослене у овој институцији о стандардизацији и значају примене стандарда. Посебна пажња била је посвећена страндардизацији у области безбедности информација, односно серији стандарда SRPS ISO/IEC 27001.
- У сарадњи са Центром за анализу ризика и управљање кризама и Привредном комором Србије Институт је у јулу организовао посету г. Џејсона Брауна, водећег међународног експерта у области менаџмента ризиком, председника међународног ISO техничког комитета за менаџмент ризиком. У оквиру посете организовано је неколико стручних предавања, међу којима је и радионица у Привредној комори Србије, 16. јула, уз партнерство са компанијом SGS и Српском асоцијацијом менаџера корпоративне безбедности, под називом: „Савремена пракса управљања безбедносним ризицима у компанијама“, којој је присуствовао велики број представника привредних организација и органа државне управе. Округли сто са предавањем под називом „Ризици – Суочавање са будућим шансама и претњама“ коме су присуствовали чланови техничких комитета који се баве или су уско повезани са овом облашћу, одржан је у Институту. Неке од тема које су обрађене односе се на ризик од глобалног загревања, генетског инжењеринга и вештачке интелигенције.
- Радионица, под називом „Развој едукације о стандардизацији – Успостављање и јачање сарадње високошколских установа и Института за стандардизацију Србије“, одржана је у Институту 26. јуна, уз учешће 20 професора 13 образовних установа, из 5 универзитетских градова Србије. Професори факултета са којима је Институт остварио сарадњу презентovali су позитивна искуства, а затим су сви присутни, кроз рад по групама, разменили мишљења и разматрали начине за развој постојећих и стварање могућности за нове облике сарадње.

- У Привредној комори Србије, у организацији Друштва за информатику Србије, 15. октобра је одржана трибина „Примена стандарда у области информационих технологија“. Циљ је био да се представници ове области привреде подстакну на то да се укључе у процес стандардизације у Србији, као и да се подигне свест о потреби увођења стандарда у домаћем ИТ сектору. Организатори за послове стандардизације у Институту за стандардизацију Србије који се баве доношењем стандарда из области информационих технологија представили су присутнима Институт, активности којима се бави, услуге које нуди, као и предности укључења представника струке у процес стандардизације у Србији.
- У Институту је 29. октобра одржана панел-дискусија на којој је представљена студија под називом „Преглед сектора грађевинске индустрије Србије који је обухваћен европском Уредбом (ЕУ) 305/2011 и очекивани утицај на индустрију“, коју је Институт за стандардизацију Србије објавио у сарадњи са Чешком канцеларијом за стандарде, метрологију и испитивања (ÚNMZ), у оквиру Чешког програма за развој сарадње под називом „Подршка унапређењу и развоју сектора инфраструктуре квалитета Србије“. Панел дискусији присуствовало је више од 40 учесника, које су чинили представници Министарства привреде, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Привредне коморе Србије, јавних предузећа из области грађевинарства, као и малих и средњих предузећа из ове области. Теме на дискусији биле су: резултати мапирања, димензионирања и структуре сектора грађевинске индустрије у Србији, кључни показатељи обима тржишта грађевинских производа и оперативне препоруке за одрживу примену хармонизованих стандарда.
- У Институту је 14. новембра одржан семинар са називом „Безбедност информација у стандардима серије SRPS ISO/IEC 27000“, за 32 запослена у Министарству привреде Републике Србије. У оквиру семинара су обрађене теме које се односе на повезаност законодавног оквира са стандардима који представљају подршку информационој безбедности, а на крају семинара су учесници имали прилику да размене своја мишљења и искуства.

Промоција продаје стандарда

У 2019. године промоција продаје појединих стандарда, као и објављених штампаних и електронских збирки стандарда, реализована је на веб-страни Института, друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости“. Редовно су објављивани текстови о новим производима Института, након чега су следиле објаве на друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости“, а повремено су реализоване и промотивне кампање путем интернет маркетинга, слањем информације на циљне групе за конкретне производе (нове стандарде или збирке).

Објављене су четири нове електронске збирке српских стандарда из области еврокодова, чиме је укупан број ових тематских збирки у понуди Института повећан на осам. Објављивање поменутих збирки еврокодова је изузетно значајно због доношења новог правилника од стране Министарства за грађевинарство, саобраћај и инфраструктуру, а који се позива на објављене еврокодове. Промоције ових збирки вршене су на стручним скуповима, кроз вести на веб-сајту и на друштвеним мрежама, а једна од тема прославе јубилеја 85 година стандардизације у Србији била је грађевинарство. Паралелно са овим националним активностима на јачању и промоцији стандардизације у грађевинарству, реализован је међународни пројекат кроз сарадњу са Чешком канцеларијом за стандарде, метрологију и испитивања (ÚNMZ), који омогућио ширење знања о примени еврокодова у Србији кроз бесплатне промотивне семинаре, као и издавањем и промоцијом студије о стању грађевинског сектора у Србији.

У последњој недељи новембра и првој недељи децембра спроведена је кампања Међународне организације за стандардизацију (ISO) посвећена повезаности стандарда са иновацијама (#innovatewithstandards), чији циљ је био подизање свести о томе колико стандарди доприносе иновацијама и колико користи доносе компанијама. И овом приликом је објављена вест о томе на веб-сајту Института и заинтересивани су позвани да се детаљније упуте праћењем ISO кампање преко друштвених мрежа.

Руководство Института за стандардизацију Србије, заједно са представницима Привредне коморе Србије, крајем фебруара обишло је инфоцентре у регионалним привредним коморама у Ваљеву, Крагујевцу, Нишу и Зајечару, формиране у сарадњи са ГИЗ-ом, који су почели са радом 1.

јануара. Циљ ових посета је био упознавање са функционисањем инфоцентра у овим регионалним привредним коморама, као и могућностима за проширење сарадње и увођење нових услуга. Закључено је да су инфоцентри добро успостављени, запослени у коморама обучени за пружање ове нове услуге, али да привредници ових региона још увек нису довољно упознати са постојањем ових центара и могућношћу да у њима добију комплетне информације у вези са стандардима, као и да у њима читају комплетне текстове стандарда.

Промоција примене стандарда путем наменског попушта при куповини стандарда у летњем периоду, од 30 % попушта при куповини је успешно реализована у августу месецу, а најављена је на веб-сајту ИСС-а, налозима на друштвеним мрежама, у ИСС Новостима, као и у имејл кампањи која је тим поводом реализована.

Поред тога, свим правним лицима је у новембру понуђена услуга годишњег онлајн приступ српским стандардима и сродним документима по посебним условима, уз 10 % попушта. Промовисање ове услуге вршено је на веб-сајту, у ИСС Новостима и на друштвеним мрежама, а такође су упућени промотивни мејлови изабраним потенцијалним корисницима, међу којима су били велики купци и државне агенције.

Кампања одобравања посебних попушта на пакете стандарда, онлајн читање стандарда и друго реализована је у децембру, када је одобрен посебан попуст од 10% за услугу онлајн приступа комплетним текстовима српских стандарда и сродних докумената. То је промовисано на веб-сајту Института, налозима на друштвеним мрежама и кроз ИСС Новости, као и наменским имејл кампањама.

Текстови о стандардизацији у стручним часописима:

Активности Института у 2019. години биле су објављене у различитим медијима. Догађај који је обележио активности у посматраном периоду и изазвао највише медијске пажње јесте семинар „Безбедност у здравству“, који је представљен укупно 7 пута на различитим веб-страницама. Преглед страница:

- РТВ Студио Б, емисија „Београде, добро јутро“, 4. јануар 2019. године – гостовање директорке ИСС-а поводом отварања Инфоцентра у 6 градова Србије, у оквиру којег су приказани и делови промотивног спота ИСС-а.
- Часопис „Квалитет и изврсност“, издање за 1–2 2019. године, објављен је чланак о обукама за чланове комисија за стандарде и сродна документа у оквиру сарадње са националним телом за стандардизацију Републике Чешке. У осталим издањима овог часописа објављени су следећи текстови: „Форум квалитета и пословне изврсности 2019“ о обележавању Светског дана квалитета и Европске недеље квалитета, „Живети као сав нормалан свет“, поводом обележавања Светског дана стандарда и Дана Института за стандардизацију Србије, „Џејсон Браун у Београду“ и „Сарадња чешког и српског тела за стандардизацију“.
- На порталима Е-капија, (18. марта 2019. године), Тањуг и Крстарица (21. марта 2019. године), Златибор.тв (3. априла 2019. године) објављена је најавна семинара „Безбедност у здравству“, који је одржан 5. априла на Златибору, а на веб-страни Cigota.rs, 5. априла 2019. године дата је информација о одржавању семинара. Вест о овом догађају, заједно са видео-снимком са семинара и интервјуом директорке ИСС-а, објављена је и на телевизијској станици ЛАВ плус, 7. априла 2019. године. Детаљан извештај о одржаном семинару, са фотографијама, објављен је и на веб-страни партнерске организације Caruk.rs, 7. априла 2019. године.
- CEN-CENELEC Newsletter у делу Members' Corner објавио је текст под називом „85th Anniversary of ISS“, на веб-сајту CEN-CENELEC-a.
- На веб-сајту Министарства привреде, порталу Сектора за квалитет и безбедност производа ТЕХНИС и веб-сајту новинске агенције Тањуг објављена је вест: Стандардизација – ослонац привредног и технолошког развоја друштва, као и „Јубилеј Института за стандардизацију Србије“ о обележавању Дана Института и Светског дана стандарда.
- У Недељнику под називом „Обележен Светски дан стандарда“: „ISO је у сигурним рукама“.
- На веб-сајту Центра за анализу ризика и управљање кризама „Одржан семинар на тему безбедност у здравству“.

- Било је више од 30 објава о активностима Института, које су се пре свега односиле на прославу јубилеја – 85 година стандардизације на овим просторима, а затим и на вести о новим семинарима, објављеним стандардима и међународним скуповима којима је Институт био домаћин 2019. године.

2.17 АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда

Планом семинара и радионица за 2019. годину било је предвиђено одржавање 24 семинара, са потенцијалним понављањем одређених семинара за које се очекивало да изазову веће интересовање корисника. Институт је у 2019. години на основу анализе потреба корисника услуга Института, обавеза које проузрокује успостављање новог законодавног оквира, стања привреде и конкурентских активности на тржишту, реализовао 36 комерцијалних семинара, на којима је присуствовало укупно 538 учесника. Број одржаних комерцијалних семинара увећан је за 14 у односу на прошлу годину. Просечан број учесника на комерцијалним семинарима био је 15, чиме се и просечан број учесника на годишњем нивоу повећао за 5 у односу на протеклу годину.

Називи одржаних семинара су:

- Ризици у лабораторијама (идентификација, анализа, вредновање и контрола) – одржан пет пута током године
 - Спровођење интерних провера према SRPS ISO/IEC 17025:2017 (практична обука) – одржан четири пута током године
 - Прелазак са стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2006 на стандард SRPS ISO/IEC 17025:2017 (практична обука)- дводневни, одржан три пута током године
 - Управљање отпадним водама, регулатива, казнена политика и техничка решења - одржан три пута током године
 - Процена ризика од катастрофа и планови заштите и спасавања – четвородневни, одржан два пута током године
 - Технике процене ризика у складу са SRPS EN 31010:2011 (практична обука) - дводневни, одржан два пута током године
 - Прелазак са OHSAS 18001 на ISO 45001 – Презентација измена и тумачење нових захтева Технике процене ризика – одржан два пута током године
 - Технике процене ризика у складу са SRPS EN 31010:2011 (практична обука) – одржан два пута током године
 - Интерна провера према SRPS ISO 45001:2018 и ISO 19011:2018 – одржан два пута током године
 - Тумачење захтева нове верзије ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену
 - Тумачење захтева стандарда ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену
 - Правилник и стандарди о безбедности дејчјих игралишта – Нови правни оквир у Републици Србији
 - Усклађивање здравствених установа са Законом о заштити података о личности и предвиђене казне у случају непримењивања закона
 - Радио-опрема и телекомуникациона терминална опрема (РиТТ): Примена прописа и стандарда (са демонстрацијом испитивања у лабораторији)
 - Спровођење интерних провера према SRPS ISO/IEC 17020:2012 (практична обука)
 - Увод у систем менаџмента енергијом заснован на SRPS EN ISO 50001:2018
 - Менаџмент људских ресурса – Стандарди серије SRPS ISO 30400
- Семинари одржани ван ИСС-а:
- Безбедност у здравству – Златибор
 - Савремена пракса управљања безбедносним ризицима у компанијама – Привредна комора Србије

- Електрична опрема ниског напона (LVD) и електромагнетска компатибилност (EMC): Примена прописа и стандарда (са демонстрацијом испитивања у лабораторији) – Квалитет а.д. Ниш

Укупна просечна оцена реализованих семинара за 2019. годину износи 4,74. Укупна просечна оцена за комерцијалне семинаре износи 4,80, док укупна просечна оцена за бесплатне семинаре износи 4,73.

На семинарима реализованим у 2019. години презентације је одржало 46 предавача, од тога 33 екстерна и 13 интерних предавача. Укупна просечна оцена за све предаваче у 2019. години износи 4,81, при чему је просечна оцена за предаваче на комерцијалним семинарима 4,80, док просечна оцена за предаваче на бесплатним семинарима која износи 4,84. Укупна просечна оцена за све екстерне предаваче износи 4,80, док укупна просечна оцена за све интерне предаваче износи 4,82.

При реализацији семинара током године дошло је до одступања од годишњег плана из различитих разлога (због немогућности ангажовања планираних предавача у предвиђеном термину, потребе да се реагује на захтеве корисника за одржавање семинара или радионице о теми која је актуелнија од планиране у одређеном термину, недовољна заинтересованост и одзив корисника на понуђене обуке, итд.).

2.18 АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института

Током јуна 2019. године завршена је припрема текста и дизајн за публикацију „Годишњи извештај о раду 2018“, која излази из штампе у јулу месецу. Публикација садржи све релевантне информације о раду Института у 2018. години (о доношењу српских стандарда, учествовању у раду и сарадњи са европским организацијама за стандардизацију, присуству представника Института на европским, међународним и регионалним догађајима, семинарима које су одржани итд.), које су припремљене на начин који ће задовољити промотивну сврху оваквих издања.

Службено гласило Института *ИСС информације*, које се објављује једном месечно, садржи информације у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну дискусију, оснивањем комисија за стандарде, преиспитивању српских стандарда и сродних докумената, затим информације о међународним стандардима који су на јавној дискусији и о којима заинтересована јавност може да се изјасни, као и о међународним стандардима који су објављени и који на захтев заинтересованих страна могу да буду преузети као српски стандарди.

Посебно је значајан део *ИСС информација* који садржи податке о нацртима европских стандарда и сродних докумената и податке о европским стандардима и сродним документима који су доступни за објављивање на националном нивоу, које Институт мора да објављује поштујући права и обавезе које проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију.

У 2019. године објављено је 12 бројева овог гласила, које се у електронском облику објављује на интернет-страници Института.

Желећи да посебну подршку пружи грађевинском сектору и примени законодавства у овој области, Институт је издао студију „Преглед сектора грађевинске индустрије Србије који је обухваћен европском уредбом (ЕУ) 305/2011 и очекивани утицај на индустрију“, а којој је претходила координација и консултације са Министарством привреде и Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Главни циљ студије био је израда експертизе о стању капацитета у Србији у области грађевинских производа и њиховог јачања у области инфраструктуре квалитета и имплементације европског законодавства и стандарда, посебно ради проширења тржишта за пласман ових производа. Аутор студије је домаћи експерт Дејана Милинковић, а подаци исказани у овој студији прибављени су од Агенције за привредне регистре и Републичког завода за статистику. Студија је објављена на веб-сајту Института. Ова студија може бити од велике користи, пре свега, државним органима који су у обавези да у ограниченом временском року израде подзаконске акте и започну са њиховом применом у пракси, као и привредним друштвима и предузетницима јер даје јасну слику стања грађевинског сектора у Србији, као и потенцијалне ризике, прилике и могуће правце развоја. Поред тога, студија може бити интересантна телима за оцењивање усаглашености и уопште свима онима на које се Закон о грађевинским производима и подзаконски акти директно или индиректно односе и примењују.

Такође, с обзиром на добар пријем код корисника, Институт је у 2019. години наставио добру праксу издавања посебних тематских збирки стандарда из области стандардизације за које постоји нарочито интересовање стручне јавности. Припремљена су и објављена на интернет презентацији ИСС-а и нова издања електронских збирки стандарда: збирке из опреме и потребне површине за деčја игралишта, затим безбедности деçјих играчака, као и збирка из области електричних инсталација ниског напона. Поред њих, објављена је и електронска збирка *Еврокод 2: Пројектовање бетонских конструкција*.

2.19 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института

У 2019. године обављани су редовни послови одржавања радних станица запослених у Институту, локалне рачунарске мреже, система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, интернет-презентације Института, као и следећи послови у вези са развојем информационог система Института:

- унапређење информационог система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима у сарадњи са спољним сарадником;
- одржавана је веза са правном базом „ПараграфЛех” која омогућава приступ комплетним текстовима техничких прописа. На основу података које доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове вршено је повезивање техничких прописа са српским стандардима;
- потписан је уговор и завршене три од четири фазе пројекта DMS; за ту потребу набављен је нови сервер HP DL 380 са Windows server 2016 лиценцом и 3 скенера, 2 HP flow 5000 и HP flow 7000;
- у сарадњи са подуговореном организацијом "Comming", вршено је редовно одржавање ИТ система Института;
- набављено је 17 нових рачунара LENOVO са мониторима и 3 штампача;
- комплетиран је NetApp storage Е серије, купљена су 2 нова сервера и пуштена у функцију као замена за старе, купљен је још један CISCO switch и постављен у паралелан рад са постојећим, набављен је и Qnap backup storage као удаљени бекап.

Као резултат свих наведених набавки, може се са правом закључити да је информациони систем Института, односно његови најбиталнији делови (сервери, сториц, велики број радних станица итд.) изузетно поуздан за рад. Имајући у виду да ИТ систем Института мора да ради свих седам дана у недељи 24 часа, 365 дана у години, овакво стање ИТ система даје пуну сигурност да ће те обавезе бити у потпуности испуњене. Овоме треба додати и да у Институту нема ниједног програма који није набављен званично, са лиценцом за коришћење.

2.20 АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института

У оквиру пројекта са Немачком организацијом за међународну сарадњу (GIZ) у 2019. године спроведено је редизајнирање интернет-презентације Института, која ће бити у функцији у 2020. години. Припремљена је потпуно нова структура интернет-презентације, чиме је измењен начин приказивања и организације садржаја, чиме би требало да се постигне већа прегледност и једноставнији приступ за кориснике. Такође, извршено је пребацивање свих садржаја са постојеће интернет-презентације који су могли да се прилагоде новој, а делимично су припремљени и нови садржаји, што је активност која ће се наставити и у следећој години. Са аутором сајта вршене су сталне консултације у отклањању уочених недостатака, као и у обезбеђивању свих функционалности које су предвиђене на новој интернет-презентацији.

У току 2019. године на интернет-презентацији Института објављено је више од 100 вести, којима су између осталог, обележени су сви важнији догађаји на којима су учествовали представници Института, догађаји из међународне сарадње Института са телима за стандардизацију и другим институцијама, обележавање 85. година стандардизације на овим просторима, сви семинари које је Институт организовао. У овом периоду интернет-презентација Института имала је 155.779 посетилаца који су најчешће прегледали странице са напредном претрагом српских стандарда, термилошком базом, базом стандарда и прописа, вестима, подацима о комисијама за стандарде, продајом стандарда.

Редовно одржавање интернет-презентације Института подразумева и тачну презентацију података о објављеним и повученим српским стандардима, редовно су обрађивани подаци о нацртима и дефинитивним текстовима српских стандарда и сродних докумената, о статусу комисија и њиховим члановима, о српским стандардима и њиховој вези са техничким прописима, чиме је корисницима интернет-презентације омогућено да имају последње информације о важећим техничким прописима и српским стандардима на које се ти прописи позивају.

2.21 АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији свих држава чланица Заједнице Независних Држава;
- стандарде и сродне документе Европског института за телекомуникационе стандарде (ETSI);
- стандарде и сродне документе Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде и сродне документе Института за стандардизацију Босне и Херцеговине (BAS).

У вези с тим, Институт је квартално извештавао међународне организације за стандардизацију, као и националне организације за стандардизацију са којима је закључио уговоре о продаји стандарда о броју продатих стандарда и уплаћивао уговорени износ накнаде за ауторска права за све продате стандарде, уз право задржавања уговорене провизије.

У укупном оствареном сопственом приходу од 36.715.183,12 динара, насталом продајом производа и услуга које је пружао Институт у 2019. години, 25.667.275,51 динара (69,99 %) чине приходи остварени продајом стандарда. Највише су се продавали национални стандарди и њихова продаја износи 23.076.346,77 динара, што чини 63,22 % од укупне продаје. Затим следи продаја страних стандарда, која износи 2.590.928,74 динара и чини 7,11 од укупне продаје. Удео прихода који је остварен реализацијом семинара износи 3.546.661,50 динара и представља 9,73% од укупног оствареног прихода. Остварени приход од коришћења услуге читања стандарда у 2019. години износи 1.916.900,25 динара, што чини 5,25 % од укупно оствареног сопственог прихода Института. Удео од продаје збирки и публикација у укупно оствареном приходу износи 1,25 %, од чега се више од половине односи на продају штампаних збирки (60,05 %), а 39,95 % остварено је продајом електронских збирки. Приход од свих осталих услуга ИСС-а остварен у 2019. години износио је 0,33 % укупно остварених сопствених прихода и обухвата приход од услуга сертификације (17.500,00 дина.), услуге посредовања у додељивању међународне идентификационе шифре произвођача возила (WMI) (20.000,00 дина.), услуге пружања стручне помоћи (16.000,00 дина.), услуге тумачења стандарда (8.400,00 дина.), приход од накнаде за умножавање српског стандарда (2.198,80 дина.) и услуге стручног превода међународних и европских стандарда (57.000,00 дина.).

Укупан промет остварен онлајн плаћањем платним картицама у 2019. години износи 1.722.025,35 динара, односно 4,69 % од укупног оствареног сопственог прихода Института.

2.22 АКТИВНОСТ: Обучавање стручњака који учествују (или који желе да учествују) у активностима националне и/или међународне и европске стандардизације

Ова активност Института усмерена је пре свега на одржавање бесплатних семинара за чланове комисија за стандарде. Циљ овако конципираних обука јесте повећање учешћа домаћих експерата у раду техничких комитета европских организација за стандардизацију и давање упутстава о начину рада тих организација, као и обавезама које за Институт проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију.

Поред обуке за чланове комисија ИСС-а одржане у фебруару месецу у организацији Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање (UNMZ) и ИСС-а, у просторијама Амбасаде Републике Чешке у Београду, у Институту је јуну одржан семинар намењен члановима комисија под

називом „Основе међународне, европске и националне стандардизације“. Укупно 137 чланова комисија присуствовало је овим обукама (120 на првом и 17 другом семинару).

2.23 АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената

У првој половини 2019. године припремљена је кампања за пружање стручне помоћи за агенције које се баве преводитељством, и то за стандард SRPS ISO 9001 и стандард SRPS EN ISO 17100, који се односи на квалитет преводилачких услуга. Такође, настављена је реализација четврте фазе уговора (примена препорука за побољшање након добијања сертификата) са компанијом Field Scope International која се бави регрутовањем особа за истраживање тржишта у подручју медицине, у вези са применом стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001.

С обзиром на обим активности које су планиране за 2019. годину, може се констатовати да је реализација ове услуге испод очекиване и да у наредном периоду мора интензивније да се ради и на промоцији и на остварењу ове услуге.

2.24 АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента

У циљу редовног одржавања и побољшавања интегрисаног система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација, у 2019. години обављене су следеће активности:

- након читавог низа пропуста и безбедносних инцидената у функционисању информационог система Института, дошло је до кадровских промена у Одељењу за развој и одржавање ИТ система. Те су се промене показале важним у даљем раду, јер се смањио број негативних појава, односно унапређен је интегрисани систем менаџмента, нарочито у делу који се односи на безбедност информација;
- преиспитане су и иновиране процедуре које се односе на процес доношења стандарда, израду резервних копија, права приступа базама података, гласања на међународна документа;
- 22. априла 2019. године извршена је интерна провера интегрисаног система менаџмента. Том приликом су констатоване две неусаглашености. Обе неусаглашености су отклоњене у предвиђеном року. У детаљаном извештају о интерној провери могу се видети и остали закључци и препоруке;
- 20. фебруара 2019. године одржана је обука за нове запослене у Институту, чија је тема била упознавање са захтевима стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001 и са документацијом интегрисаног система менаџмента Института;
- 31. маја 2019. године извршено је приспитување интегрисаног система менаџмента од стране руководства. У извештају о преиспитивању констатовано је да су препоруке за побољшање са претходног преиспитивања у потпуности испуњене. Такође је констатовано да су четири циља од пет утврђених на претходном преиспитивању у потпуности испуњена, а пети само делимично. Утврђене су препоруке и циљеви за наредни период, што је констатовано и у записнику о преиспитивању интегрисаног система менаџмента. Испуњење ових препорука и циљева пратиће се у наредном периоду;
- извршене су све припреме за надзорну проверу интегрисаног система менаџмента која је спроведена 2. и 3. јула 2019. године. Приликом надзорне посете нису уочене неусаглашености. Дат је извештај о броју препорука за побољшање, које ће допринети даљњем унапређењу интегрисаног система менаџмента Института.

2.25 АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2019. године, у Одељењу за правне, финансијске и опште послове реализоване су следеће активности:

а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима

- У сарадњи са Одељењем за издавачку делатност, припремљено је 12 решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената, који су у складу са Законом о

стандардизацији, објављени у службеном гласилу Института и на интернет презентацији Института.

б) Тумачења и мишљења

- Израђено је више мишљења и тумачења на захтев органа државне управе, привредних друштава и других правних лица;
- извршене су консултације при изради мишљења која су припремали други сарадници у Институту.

в) Органи Института

- Припремљене су и одржане две редовне седнице Скупштине Института;
- припремљено је и одржано 16 седница Управног одбора Института;
- израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
- припремљене су четири седнице Надзорног одбора;
- обрађено је више пријава за уклањање, односно захтева за престанак чланства у Институту и у вези с тим донете су одлуке о пријему односно искључењу из чланства.

г) Остало

- Израђена су решења о распоређивању запослених и анекси уговора о раду у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и Правилником о изменама и допунама Правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту.
- Израђен је извештај Института о реализацији активности у вези са спровођењем Уредбе 1025/2012 о стандардизацији за 2018. годину и достављен релевантној служби европских организација за стандардизацију.
- Прибављена је сагласност за Програм рада Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Закључен је Уговор о међусобним правима и обавезама са директором Института за стандардизацију Србије.
- Министарству привреде је достављен захтев за промену апропријација сопствених прихода – извор 13 у Програму рада Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Сprovedен је поступак за предлагање кандидата за председнике и чланове стручних савета Института, у складу са статутом Института.
- Донет је Правилник о изменама и допунама Правилника о раду.
- Донета је одлука о висини чланарине коју плаћају чланови Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Донета су Интерна правила стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената, VI издање.
- Донета су Интерна правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе, VI издање.
- Прибављена је сагласност на измене и допуне Програма рада Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Донет је Финансијски извештај Института за стандардизацију Србије за 2018. годину.
- Донет је Правилник о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије.
- Донет је Правилник о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту за стандардизацију Србије.
- У складу са изменама и допунама Закона о заштити од пожара донета су нова Правила заштите од пожара.
- Припремљен је извештај о реализацији годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2018. годину.
- Припремљен је извештај о реализацији Програма рада Института за стандардизацију Србије за 2018. годину.

- Припремљен је предлог Извештаја о раду Управног одбора за 2018. годину.
- Донет је План набавки за 2019. годину, као и његове измене и допуне, у складу са Законом о јавним набавкама.
- Донет Програм рада Института за 2020. годину усклађен са Законом о буџету
- Донета Одлука о радном времену.
- Донето Упутство о раду са странкама.
- Донета Наредба о присутности на раду.
- Донете Инструкције о начину достављања и потписивања обрачунских листића запослених за исплаћене зараде и друге накнаде.
- У току године су достављани тражени подаци за ЕРП пројекат.
- У току године су достављани тражени подаци за НАД пројекат.
- Након спроведене јавне набавке извршена је реконструкција мокрих чворова у Институту.
- Донета је Одлука о изменама и допунама одлуке о висини накнаде за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнаде за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије.
- Донет План евакуације и Упутство за поступање у случају пожара.
- Донета је нова верзија финансијских процедура у Институту.
- Израђен је финансијски план Института за 2020. са пројекцијама за 2021. и 2022. годину.
- Спроведена је друга надзорна провера интегрисаног система менаџмента од стране DQS-a.
- Спровођене су неопходне активности у вези прославе Дана Института и 85 година стандардизације.
- Обављен је редован годишњи технички преглед фискалне касе у складу са чл. 30. Закона о фискалној каси.
- Донет је План волонтирања за 2019. годину.
- Спроведено је 11 поступака јавних набавки мале вредности у складу са Планом набавки за 2019. годину и Финансијским планом Института. Два поступка нису спроведена због недостатка средстава.
- Закључени су уговори о: набавци електричне енергије; набавци авио-карата и резервацији хотелског смештаја; одржавању хигијене; физичко-техничком обезбеђењу; набавци канцеларијског материјала; набавци рачунарске опреме; набавци сервера и уређаја за складиштење података; одржавању телефонске централе, електричних, водоводних и канализационих инсталација; одржавању и сервисирању лифта; редовном одржавању противпожарних апарата, противпаничне расвете и хидрантске мреже; стабилног система аутоматске дојаве пожара; сервисирању фотокопир-апарата, штампача и пројектора; услугама такси превоза; осигурању имовине и запослених у Институту, итд.
- Обрађене су пријаве за чланство у Институту, доношење решења о пријему и решења о престанку чланства, као и други пратећи послови у вези са наплатом чланарина.
- Припремљен је већи број решења за годишње одморе, решења за службена путовања у иностранство, плаћена одсуства, као и потврда из радног односа за различите намене.
- Обављене су редовне активности у области правних, кадровских и општих послова, послова одржавања имовине Института, текућих финансијских и рачуноводствених послова.
- Учешће у пројекту у вези са изградом јавног регистра административних послова.
- Донет је Правилник о критеријумима за утврђивање натпросечних резултата рада запослених.
- Донет је Кодекс понашања запослених у Институту за стандардизацију Србије.
- Донета је Наредба о изради аката у Институту за стандардизацију Србије.
- У писарници Института регистровано је 4.665 предмета са 24.354 аката.
- Умножено је 155.909 страница докумената и спаковано 4.542 поштанских пошиљака.
- Ради обављања послова у вези са надлежностима Института, у 2019. године 29 запослених провело је укупно 180 дана на службеним путовањима у земљи и иностранству.

3 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА

У 2019.години настављено је са активностима за добијање акредитације од стране Акредитационог тела Србије.

У јануару 2019. године Комисија за сертификацију донела је одлуку да се клијенту **"Београдска политехника"** додели сертификат, чиме је завршен процес почетне сертификације клијента, а који је послужио у сврхе осведочења пред Акредитационим телом Србије (АТС) за **ЕА код 37 - Образовање**.

Са клијентом **"УНИПЛАСТ ДОО-Јеленча"** уговорена је реализација почетне сертификације у сврхе осведочења за **ЕА код 22 - Производња моторних возила, приколица и полуприколица. Производња железничких и трамвајских локомотива и возног парка. Производња мотоцикла и бицикла. Производња осталих саобраћајних средстава на другом месту непоменутог**. Обављено је преиспитивање пријаве клијента, утврђена потребна компетентност и потребан број проверавач/дана у складу са процедурама Сертификационог тела Института и IAF документима. Након израде Понуде и Програма сертификације, са клијентом је потписан Уговор о почетној сертификацији. 01.фебруара.2019. године реализована је 1. фаза провере али је 2. фаза одложена за два месеца у току која је клијент требао да реши неусаглашености утврђене у 1. фази провере. Због утврђених неусаглашености Тим за проверу је у априлу 2019. год. поновио део 1.фазе провере током које је указано на додатне потребне исправке до датума утврђеног за реализацију 2. фазе провере у присуству Тима за оцењивање Акредитационог тела Србије. У присуству Тима за оцењивање АТС-а у сврхе осведочења, 2.фаза провере код клијента "Унипласт" реализована је 24. маја 2019. Због неусаглашености које нису отклоњене и које су током 2. фазе провере потврђене, Комисија за сертификацију је донела одлуку да се клијенту "Унипласт" ДОО Јеленча не додели сертификат.

Успостављена је комуникација и усаглашавање термина за сертификациону проверу у **MEDIGROUP – Специјалној болници за офталмологију "Милош клиника"**

Обављено је преиспитивање пријаве клијента, утврђена потребна компетентност и потребан број проверавач/дана у складу са процедурама Сертификационог тела Института и IAF документима. Након израде Понуде и Програма сертификације, са клијентом је потписан Уговор о почетној сертификацији. 18 марта 2019. године реализована је прва и 28. марта 2019. друга фаза провере у присуству Тима за оцењивање Акредитационог тела Србије а у сврхе осведочења за **ЕА код 38 – Здравствени и социјални рад**. Одлуком Комисије за сертификацију, 04. априла 2019. године, Специјалној болници за офталмологију "Милош клиника" додељен је сертификат.

У априлу је отпочета комуникација са клијентом **"FSH JABUKA DOO"** у циљу договора за почетну сертификациону проверу а у сврхе осведочења пред АТС за **ЕА код 3 – Производња прехранбених производа, пића и дувана**. Обављено је преиспитивање пријаве клијента, утврђена потребна компетентност и потребан број проверавач/дана у складу са процедурама Сертификационог тела Института и IAF документима. Након израде Понуде и Програма сертификације, са клијентом је потписан Уговор о почетној сертификацији. 10. маја 2019. године реализована је прва а 07. јуна 2019. године и друга фаза сертификационе провере у присуству Тима за оцењивање АТС за осведочење за ЕА код 3.

Након провере у сврхе осведочења у организацији **"FSH JABUKA DOO"** АТС је Сертификационом телу Института доставио Листу налаза са једном забринутошћу. Извршена је анализа узрока и план корекције за дефинисану забринутост. Оцењивач АТС-а тражио је допуну анализе узрока и нови предлог корективних мера. СТ ИСС је обавило преиспитивање и додатну анализу узрока, као и допуну корективних мера, што је од стране оцењивача АТС-а прихваћено.

С обзиром на то да је извештај о провери у **"FSH JABUKA DOO"** садржао и налаз три мање неусаглашености, Комисија за сертификацију је 17. јула 2019. године донела одлуку о додели сертификата након верификације отклоњених неусаглашености.

09.08.2019. на локацији Института обављена је 2. фаза провере Сертификационог тела Института од стране Акредитационог тела Србије. На провери ја извршена рекапитулација налаза са

I. фазе провере, потврђивање да су отклоњене неусаглашености, провера документације предметних сертификација које су послужиле као осведочење пред АТС-ом.

Вођа Тима Акредитационог тела Србије је 19. августа 2019. доставио обавештење да је Извештај о оцењивању СТ ИСС-а достављен менаџеру предмета на даље прослеђивање Комисији за одлучивање о акредитацији.

02. септембра 2019. Сертификационом телу Института достављен је допис Акредитационог тела Србије и Извештај о оцењивању у прилогу дописа, који је сачинио вођа тима за оцењивање и који је усвојен од стране АТС-а.

Акредитационо тело Србије је у октобру 2019. године Институту за стандардизацију Србије доделило сертификат о акредитацији за шест техничких области које су биле предмет почетне сертификационе провере у процесу осведочења.

15. новембра 2019. реализована је надзорна провера код клијента Магат. Комисија за сертификацију донела је одлуку о продужењу важења сертификата.

У вези са коришћењем симбола акредитације, у децембру 2019. године је добијена писмена сагласност од АТС-а за коришћење комбинованог симбола акредитације

У новембру је у Сертификационом телу Института спроведена интерна провера према захтевима референтног стандарда SRPS ISO/IEC 27001-1. Обављена је анализа и спроведене су препоруке за побољшање утврђене у интерној провери.

У децембру је обављено преиспитивање од стране руководства на коме је извршена анализа активности и резултата у 2019. години, преиспитани су сви излазни елементи са интерне провере, перформансе процеса у сертификационом телу, обуке запослених и утврђени су циљеви за 2020. годину.

Институт за стандардизацију Србије посетиле су колеге из Института за стандардизацију Босне и Херцеговине, којом приликом су 19. и 20. марта 2019. одржани и радни састанци у Сертификационом телу Института са циљем да се колегама из БиХ пренесу наша искуства у успостављању активности сертификације и с тим у вези, захтеви акредитације. Обављено је представљање система менаџмента Сертификационог тела Института према захтевима SRPS ISO 17021-1:2015 и приказ провере кроз осведочења. Посета је завршена на обострано задовољство, са отварањем могућности за сарадњу у сертификационим активностима.

Сертификационо тело Института је учествовало у радним састанцима у вези са увођењем Document Management System (DMS). У оквиру израде и будућег рада уз помоћ DMS добијена је тест верзија апликације за DMS са одговарајућим демо налозима. Особље у сертификационом телу Института је проучило добијену апликацију уз вежбање израде нових типова докумената и доделе нових атрибута.

У следећој фази радило се у апликацији DMS – симулација отварања нових предмета, комплетирање садржине предмета појединачним документима.

Током 2019. године наставило се са одржавањем обука и подизањем компетентности проверача и особља СТ ИСС-а.

У 2019. години за провераче за два запослена у Институту за стандардизацију Србије обављена је IRQA обука за водеће провераче према захтевима ISO 9001:2015. За рад у сертификационим проверама Института у току 2019. године пријавило се шест екстерних проверача и један технички експерт, тако да Регистар броји 20 проверача ИСС-а и 21 екстерног проверача.

Семинар одржан у Институту под називом „Спровођење интерних провера према захтевима SRPS ISO/IEC 17025:2017 (практична обука)“ похађало је троје проверача запослених у Институту.

Семинар одржан у Институту под називом „Увод у систем менаџмента енергијом заснован на захтевима SRPS EN ISO 50001“ похађало је двоје запослених.

У септембру 2019. године Акредитационо тело Србије је организовало семинар под називом „Акредитација и оцењивање усаглашености – ми смо свет!“, коме је присуствовао координатор сертификације.

У децембру 2019. године Сертификационо тело је организовало интерну обуку „Преглед активности у процесу сертификације“:

- Документација и измене у документацији као резултат налаза АТС-а,
- Принципи провере и проверавачи,
- Тимски рад и ДОБАР ТИМ - Кључ успеха.

Обуци је присуствовало 20 запослених.

4 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ

Институт, поред осталог, одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима у складу са правилима Института, а на основу члана 7. тачка 12) Закона о стандардизацији.

На основу Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 8/2019), Институт је донео Процедуру за одобрење употребе националног знака усаглашености са српским стандардима, а у складу са правилима интегрисаног система менаџмента. Такође, израђен је и нацрт Правила за одобрење употребе националног знака усаглашености са српским стандардима за производе, у којима су описане смернице и правила за добијање самог знака.

Ова документа израђена су након извршеног прегледа сличних знакова усаглашености који се примењују у европским земљама, а у циљу постизања компатибилности нашег националног знака усаглашености са постојећим знаковима. Оба документа су истакнута на интернет-презентацији Института и доступна свим заинтересованим странама.

Такође, Институт је креирао знак усаглашености као визуелну идентификацију да је производ усаглашен са српским стандардом и у току су активности на заштити знака. Управни одбор је упознат са визуелним идентитетом знака усаглашености и даљим активностима око његовог развоја.

Након доношења Правила за одобрење употребе националног знака усаглашености са српским стандардима за производе, биће формирана комисија за доделу знака усаглашености, као и формиран регистр производа и сертификационих тела.

5 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

5.1 АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора

У 2019. години Институт је закључио уговоре о пословно-техничкој сарадњи ради заједничке организације семинара и обука, са следећим организацијама: Магат Инжењерингом а.д., Удружењем за Едукацију, екологију и Енергетику (ЗЕ), Центром за анализу ризика и управљање кризама (ЦАРУК), привредним друштвом Proks Vision d.o.o., Акционарским друштвом за испитивање квалитета Квалитет а.д. Ниш и Институтом за унапређење пословања д.о.о. (IBI)

Такође су закључивани и уговори о онлајн приступу бази српских стандарда и сродних докумената (са Агенцијом за лекове и медицинска средства, ЈП Електропривреда Србије, ЈП Путеви Србије, Министарством привреде, Коридорима Србије и Акредитационом телом Србије).

5.2 АКТИВНОСТ: Учесће у раду Ad hoc радне групе за израду стратегије европских организација за стандардизацију CEN-CENELEC после 2020. године

Директор Института учествовао је на веб-конференцијама Ad hoc радне групе за израду стратегије европских организација за стандардизацију CEN-CENELEC после 2020. године одржаним у јануару и у мају 2019. године. Задатак ове радне групе је да припреми основе за утврђивање

приоритета стратешког развоја европских организација за стандардизацију. На поменутим састанцима чланови радне групе (који су изабрани од чланова административних одбора CEN-а и CENELEC-а) предложили су нацрте визије, мисије и стратешких циљева европских организација за стандардизацију који су се касније разматрали на састанку којем су, као проширено чланство, учествовали највиши представници националних тела за стандардизацију и који је одржан у јулу 2019. године.

5.3 АКТИВНОСТ: Подношење пријаве за акредитацију семинара

Институт за стандардизацију Србије и Центар за анализу ризика и управљање кризама, поводом Светског дана здравља, организовали су семинар „Безбедност у здравству“, који је под покровитељством Министарства здравља одржан 5. априла у Специјалној болници „Чигота“ на Златибору. Семинару је присуствовало готово 90 учесника – директора здравствених установа, запослених који раде на пословима безбедности, пословима заштите информационих система, у правном сектору, итд. Ово је била прилика да се сви учесници упознају са савременим међународним и европским стандардима у области безбедности у здравству, као и са најновијим законским решењима у овој области. Овај догађај је маркетиншки пропраћен најавама и извештајима на интернет страници ИСС, ИСС Новостима, као и на друштвеним мрежама. Поред тога, посебно је припремљен промотивни материјал за овај догађај (позив, флајер, постер, билборд). Као један од резултата овог скупа јесте најава и успешна реализација још једног семинара за исту циљну групу, и то семинар под називом „Усклађивање здравствених установа са Законом о заштити података о личности и предвиђене казне у случају непримењивања закона“, који је са успехом, уз присуство 32 учесника одржан 20 јуна 2019. године.

Након тога је поднета пријава за акредитацију наведеног семинара и исти је акредитован почетком 2020. године као национални симпозијум.

У јануару 2020. године Институт је такође поднео пријаву на јавни позив за акредитацију спроводилаца програма стручног усавања у јавној управи, за следеће области: систем локалне управе и планирање у локалној самоуправи.

5.4 АКТИВНОСТ: Систем за управљање документима

Институт је 14. новембра 2018. године расписао јавну набавку мале вредности за систем управљања документима, а 25. марта 2019. потписан је уговор између Института као набављача и фирме Coming Computer Engineering, као понуђача. Набавка је обухватила фазу пројектовања, реализације решења, достављање потврде о лиценци односно кода код трајне лиценце, као и испоруку хардвера (израда модела база података - концептуални и физички ниво, модел сервиса и токова података у систему у сарадњи са запосленима у ИСС, испорука сервера и скенера).

Остале фазе развоја софтвера за управљање документима финансирају се из пројекта Метролошког института Немачке (ПТБ), са којима је Coming Computer Engineering, а на основу уговора са Институтом, потписао уговор 28. маја 2019. године. На основу овог уговора развој софтвера одвија се у три фазе. По окончању сваке фазе, Институт, заједно са експертом ангажованим од стране ПТБ-а, доставио је ПТБ-у потписани извештај, као доказ завршених послова у оквиру сваке поједине фазе.

Након успешно окончане прве фазе пројектовања и испоруке потребног хардвера, започета је реализација друге фазе. Ова фаза тестирања функционалности, жељених карактеристика и перформанси система трајала је до октобра 2019. године.

Почетком новембра започела је трећа фаза развоја. Ова фаза обухватала је испоруке и обуке, односно: испоруку произведених софтверских докумената, испоруку информација, модела, техничке документације и процедура за употребу система, корисничких упутстава. Завршетак треће фазе је био почетком децембра 2019. године, када је започела и четврта фаза одржавања и праћења рада система, што обухвата отклањање уочених недостатака, праћење и приказ индикатора перформанси система и заузетости ресурса.

Завршетак четврте фазе успостављања ДМС-а и добијање продукционе верзије планирано је за крај првог квартала 2020. године.

За праћење рокова и спровођење Плана Пројекта „Софтвер за управљање документима и токовима докумената - ДМС“, Институт је формирао Тим за спровођење система за управљање документима (Решење, број: 1615/14-30-0172019 од 21.06.2019. године). Поред чланова овог тима, сви запослени у Институту активно су учествовали у дефинисању токова докумената, типова докумената и њихових атрибута и активно су присуствовали обукама за коришћење новог софтвера.

5.5 АКТИВНОСТ: Програм за поједностављење административних поступака и регулативе „е-ПАПИР“

Институт је и у 2019. године активно учествовао у Програму за поједностављење административних поступака и регулативе „е-ПАПИР“ за период 2019–2021. године.

У првих шест месеци ове године Институт је учествовао у раду програма „е-ПАПИР“ на процесима усаглашавања препорука за оптимизацију административних поступака.

5.6 АКТИВНОСТ: Рад Ad hoc групе за израду нацрта стандарда за надземне водове

У оквиру сарадње са Институтом за стандардизацију Босне и Херцеговине и Институтом за стандардизацију Црне Горе формирана је Ad hoc група за израду нацрта националног нормативног аспекта за стандард SRPS EN 50341-1. Група је формирана у новембру 2018. године и практично је започела са радом почетком 2019. године.

Формирано је шест подгрупа за израду одређених делова стандарда.

У току периода од 12. до 13. децембра 2019. године одржана је седница Ad hoc групе уз присуство гостију из Албаније и Северне Македоније, а у организацији РТВ-а из Немачке. Састанак је одржан у просторијама Института за стандардизацију Србије. Том приликом су поднети извештаји о раду свих подгрупа. Најважнија питања као што су оптерећење ледом и примена еврокодова остављена су за 2020. годину. Представници Албаније и Северне Македоније позвани су да се придруже раду Ad hoc групе. Закључено је да први нацрт NNA буде израђен до половине маја 2020. године, када ће се организовати следећа седница групе у Црној Гори.

5.7. АКТИВНОСТ: Провера испуњености критеријума за пуноправно чланство у CEN-у и CENELEC-у

Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, Институт за стандардизацију Србије има обавезу да сваке три године спроводи проверу усаглашености са критеријумима за чланство у овим организацијама, и то у складу са захтевима из CEN-CENELEC Guide 22:2018. Ова обавеза односи се на све пуноправне чланице ових организација и треба да осигура поверење и одрживост система европске стандардизације. Институт је након опсежних припрема у току 2019. године спровео један од модела провере наведених у упутству, тзв. самооцењивање у комбинацији са сертификацијом према ISO 9001, с обзиром на то да од 2010. године има имплементиран интегрисан систем менаџмента према SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001.

Доказивање испуњености услова подразумевало је и припрему документованих доказа за 128 захтева из наведеног упутства. Независна провера ових доказа извршена је у склопу провере интегрисаног система менаџмента Института почетком јула месеца и извештај сертификационог тела заједно са комплетном документацијом упућени су Комитету за односе са чланицама и мониторинг. Одговор Комитета стигао је 1. новембра 2019. године и у њему је наведено да Институт испуњава све критеријуме за чланство и да приликом прегледа достављеног материјала није утврђена ниједна неусаглашеност.

5.8. АКТИВНОСТ: Споразуми о сарадњи са Руском Федерацијом и Азербејџаном

Током Генералне скупштине Међународне организације за стандардизацију (ISO) у септембру 2019. године, директор Института Татјана Бојанић и директор Федералне агенције за техничко регулисање и метрологију Руске Федерације (Росстандарт) Алексеј Абрамов потписали су меморандум о разумевању. У циљу смањења техничких препрека трговини, а у оквиру својих

компетенција и у складу са националним законодавством, две институције ће у наредном периоду промовисати сарадњу у области размене информација о постојећим националним стандардима и техничкој регулативи за производе који се размењују између ове две земље, као и у области хармонизације националних стандарда за такве производе са међународним стандардима.

У октобру 2019. године директор Института и Намиг Тагијев, генерални директор Института за стандардизацију Азербејџана (AZSTAND), потписали су у Београду меморандум о разумевању. Како је предвиђено овим меморандумом, национална тела за стандардизацију Републике Србије и Азербејџана у наредном периоду унапредиће сарадњу у области стандардизације и размене стручног знања и искуства из области оцењивања усаглашености, сертификације, а у наредном периоду сарађиваће и на пољу организације заједничких семинара и обука.

5.9. АКТИВНОСТ: Активности ИСС-а и Комисије за терминологију KS A037 у вези са предлогом измене међународног стандарда ISO 12199:2000

У 2019. години ИСС је поднео предлог Комисије за терминологију KS A037 за измену међународног стандарда ISO 12199:2000, *Алфаветски редослед вишејезичких терминоло-шких и лексикографских података дат латиничким алфаветом*. Предлог за измену овог стандарда, који је послат секретару ISO/TC 37 и председнику Поткомитета ISO/TC 37/SC 2, односи се на то да се у листу језика који користе латиничко писмо уврсти и српски језик а изостави српскохрватски језик. Предлог је уобличен на основу раније припремљене широке платформе у којој су учешће имали чланови Комисије, представници САНУ, Института за српски језик, Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке, Министарства за европске интеграције и други. Уобличавању предлога претходиле су активности на прикупљању информација, анализи и састављању темељне аргументације за измену стандарда, поткрепљене образложењем које је пре свега обухватило многобројне законе и прописе РС којима се уређује употреба латинице, као и релевантне статистичке податке о књигама и периодици штампаним латиницом у нашој земљи.

За решавање овог питања ISO/TC 37 навео је две могућности: 1) да се сачека ново систематско преиспитивање стандарда ISO 12199:2000 које је планирано за 2021. годину, када Комисија за терминологију KS A037 може службено да поднесе своје коментаре и предлог за ревизију овог стандарда; 2) да ИСС уместо садашњег О-чланства аплицира за П-чланство у ISO/TC 37 и Поткомитету SC 2, што би омогућило право гласа у одборима и олакшало улогу у развоју измене или ревизије ISO 12199:2000. Из Секретаријата ISO/TC 37 сугерисано је да би било корисно да се као П-члан придружимо састанцима, представимо свој предлог и разговарамо лицем у лице са другим члановима Поткомитета ISO/TC 37/SC 2 на следећем годишњем заседању TC 37 и TC 37/SC 2 које је предвиђено да се одржи у јуну 2020. године, на Универзитету Бангор, у Велсу, Уједињено Краљевство.

На седницама Комисије за терминологију KS A037 у октобру и новембру 2019. године разматран је предлог прелазак из О-чланства у П-чланство у поменутом Поткомитету ISO/TC 37/SC 2, након чега је крајем године донета одлука о прихватању тог предлога. На тај начин би се кроз активно учешће у развоју стандарда отвориле за нас веће могућности да утичемо на садржај стандарда и у њега уграђујемо оно што је у нашем националном интересу.

Уз активности наведене за стандард ISO 12199:2000, предузете су и активности које се односе на утврђивање осталих стандарда у којима би могао да се нађе сличан проблем. Тако је припремљена листа од још 14 стандарда у којима се или помиње српскохрватски језик или се српски језик не помиње међу језицима који користе латинично писмо. Два од наведених стандарда припадају комисији за стандарде KS A046, *Информације и документација*, а остали KS I1/02, *Скупови кодираних знакова*, односно Стручном савету за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. Њима ће, након што комисија за стандарде KS A037 размотри све те стандарде, бити достављени предлози за ревизије, односно измене које треба да се доставе међународним техничким комитетима.

5.10. АКТИВНОСТ: Обележавање 85 године стандардизације

У присуству представника европских и међународних организација за стандардизацију, представника тела за стандардизацију из суседних земаља, као и представника Министарства привреде и других бројних званица, Институт је 26. септембра 2019. године свечано прославио 85

година стандардизације на овим просторима, Дан Института за стандардизацију Србије и Светски дан стандарда.

Свечаност је отворио помоћник министра привреде Александар Старчевић, а Институт је имао посебну част да угости и директора европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC Елену Сантјаго Сид и генералног секретара Међународне организације за стандардизацију ISO Серхија Мухику.

Институт је овом приликом Елени Сантјаго и Серхију Мухики доделио признања за изузетан допринос за развој, примену и промоцију стандарда и за унапређење стандардизације у Републици Србији, а признања су добили и појединци и организације које су својим радом допринели развоју стандардизације у нашој земљи, као и национална тела за стандардизацију Босне и Херцеговине и Црне Горе са којима Институт остварује изузетно успешну сарадњу.

Област у којој су стандарди све време играли најважнију улогу на овим просторима јесте грађевинарство и у том циљу је током свечаности било речи и о неким од примера градње из прошлог века којима је наша земља завредила пажњу светске јавности и који су постали пример градње за 21. век. Присутнима си такође представљени и објекти којима Србија иде у корак са светом, а то је зелена градња, што је апсолутни императив за будућност. Како је овом приликом прослављен и Светски дан стандарда, такође је било речи и о стандардима у области видео-технологија који су били тема Светског дана стандарда 2019.

Иначе, Институт је овај јубилеј обележио под мотом „Живети као сав нормалан свет“, чији је циљ да се шири јавност упозна са важношћу примене стандарда и за ту прилику је илустрацију којом је испраћен цео овај догађај за Институт припремио познати илустратор Добросав Боб Живковић.

Подршку у организацији овог догађаја Институту су пружили спонзори свечаности: „Profi Lab“ – Лабораторија за испитивање, контролу и сертификацију, Београд (латинасти спонзор), „Avalon Partners“, Београд, „Фрагмат С Шид“, „CRH Srbija“ (сребрни спонзори), као и „Пештан Буковик“.

6 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

ПРИХОДИ

Законом о буџету Републике Србије за 2019. годину („Службени гласник РС”, бр. 95/2018), за рад и пословање Института у 2019. години одобрена су средства из буџета РС у износу од 96.230.000,00 динара.

У 2019. године на подрачун буџетских средстава Института трансферисано је укупно 91.675.887,63 динара или 99,94 % одобрених средстава. У истом периоду Институт је остварио сопствене приходе од продаје добара и услуга у износу од 37.045.172,00 динара, што представља извршење плана од 71,40 %. Истовремено, сопствени приходи су мањи за 13% у односу на 2018. годину.

Табела 6.1 – Преглед планираних и остварених прихода Института у 2019 години

Број конта	Опис	Планирано (у динарима)	Остварено (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
791000	Приходи из буџета	96.230.000	91.675.888	96
	Сопствени приходи			
742321 1	Чланарина	4.000.000	3.789.500	95
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	34.190.000	23.317.173	68
742321 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	1.500.000	17.500	1
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	5.500.000	2.590.929	47
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	300.000	162.418	54

742321 8	Приходи од семинара	5.000.000	3.546.661	71
742321 9	Приходи од WPMI сертификата	0	20.000	-
742321 10	Приходи од одобрења употребе националног знака усаглашености са српским стандардима	500.000	-	
742321 T	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	0	8.400	-
742321 Ч	Приходи од читања стандарда	0	1.912.566	
742371	Приходи од додатних активности	0	1.061.026	
742321	Приходи од спонзорства	0	-	
742321	Приходи од пружања стручне помоћи	500.000	16.000	3
742121	Приходи од продаје добара и услуга	0	-	-
742000	Приходи од продаје добара и услуга	51.490.000	36.442.172	71
822121	Примања од продаје залиха	400.000	273.010	68

Табела 6.1а. – Преглед остварених прихода Института у 2018. и 2019. години

Број конта	Опис	Остварено у 2018. (у динарима)	Остварено у 2019. (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742321 1	Чланарина	3.992.000	3.789.500	95
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	26.614.359	23.317.173	88
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.158.167	2.590.929	82
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	151.344	162.418	107
742321 8	Приходи од семинара	5.366.331	3.546.661	66
742321 9	Приходи од WPMI- сертификата	120.000	20.000	17
742321 T	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	7.700	8.400	109
742321 Ч	Приходи од читања стандарда	955.360	1.912.566	200
742321 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа		17.500	-
742321	Приходи од пружања стручне помоћи		16.000	-
742371	Приходи од додатних активности	1.065.505	1.061.026	99
742121	Приходи од продаје добара и услуга	1.465	-	-
742000	Приходи од продаје добара и услуга	41.842.147	36.442.173	87
822121	Примања од продаје залиха	250.835	273.020	109

РАСХОДИ

За финансирање рада Института у периоду 1. јануар – 31. децембар 2019. године утрошено је укупно 131.561.501 динара. Од тог износа, 91.675.887 динара или 69,69 % утрошено је из остварених прихода из буџета Републике Србије, док је остатак од 43.885.614 динара или 30,31 % утрошен из остварених сопствених прихода Института (табела 6.2).

Средства обезбеђена из буџета и из сопствених прихода коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2019. годину и у оквиру одобрених износа на појединим економским класификацијама утврђеним финансијским планом Института за 2019. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2019. годину.

Табела 6.2 – Утрошени сопствени приходи по наменама у периоду 1. јануар – 30. јун 2019. године

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2019. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2019.г. (у дин.)	Извршење плана (4/3)х100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3- 4)
--------------------	-------------------------------	--	--	---	--

1	2	3	4	5	6
411100	Плате додаци и накнаде запослених	5.039.000	4.377.124	86,86	661.876
412100	Социјални доприноси на терет послодавца	877.000	790.414	90,13	86.586
414100	Испл. накн. за време одс. с пос. на тер. фонда	200.000	147.129	73,56	52.871
414200	Расходи за образовање деце запослених	260.000	56.000	21,54	204.000
414300	Отремнине и помоћи	570.000	309.792	54,35	260.208
414400	Помоћ у медицинском лечењу	300.000	138.870	46,29	161.130
415100	Накнаде трошкова за запослене	2.004.000	1.986.283	99,12	17.717
416100	Награде	240.000	88.573	36,91	151.427
421100	Трошк. платн. пром. и банкарских услуга	320.000	279.840	81,21	40.160
421200	Енергетске услуге	4.800.000	3.823.052	79,65	976.948
421300	Комуналне услуге	6.490.000	5.314.501	81,89	1.175.499
421400	Услуге комуникација	1.600.000	1.354.547	84,66	245.453
421500	Трошкови осигурања	211.000	150.387	71,27	60.613
421600	Закуп имовине и опреме	35.000	5.527	15,79	29.473
422100	Трошкови службених путовања у земљи	550.000	540.926	98,35	9.074
422200	Трошкови служб. путовања у иностранство	2.400.000	2.386.230	99,43	13.770
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	180.000	169.252	94,03	10.748
423100	Административне услуге	100.000	1.875	1,88	98.125
423200	Компјутерске услуге	1.800.000	1.274.756	70,82	525.244
423300	Услуге образов. и усавршавања запослених	771.000	441.437	57,26	329.563
423400	Услуге информисања	750.000	545.386	72,72	204.614
423500	Стручне услуге	4.229.760	3.393.557	80,23	836.203
423700	Репрезентација и поклони	670.000	411.086	61,36	258.914
423900	Остале опште услуге	3.176.240	1.945.568	61,25	1.230.672
424900	Специјализоване услуге	100.000	28.679	28,68	71.321
425100	Текуће попр. и одржавање зграда и објеката	4.220.000	1.922.463	45,56	2.297.537
425200	Текуће попр.и одржавање опреме	1.290.000	942.631	73,07	347.369
426100	Административни материјал	2.100.000	1.761.786	83,9	338.214
426300	Матер. за образовање и усаврш. запослених	250.000	244.408	97,6	5.592
426400	Издаци за гориво	100.000	16.488	16,49	83.512
426800	Матер. за одрж. хигијене и угоститељство	745.000	422.413	56,7	322.587
462100	Дотације међународним организацијама	1.000	0	0	1.000
482100	Остали порези	370.000	23.767	6,43	346.233
482200	Обавезне таксе	209.000	25.137	12,03	183.863
512200	Машине и опрема	8.520.000	6.115.409	71,78	2.404.591
515100	Нематеријална имовина	3.497.000	2.450.321	70,07	1.046.679
	УКУПНО:	58.975.000	43.885.614	74,72	15.089.386

Табела 6.2а – Утрошени приходи из буџета по наменама у 2019. години

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2019. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2019.г. (у дин.)	Извршење плана (4/3)x100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411000	Плате додаци и накнаде запослених	59.303.000	59.271.696	99,94	31.304
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	10.127.000	10.125.359	99,98	1.641
462000	Текуће дотације за међународне чланарине	26.800.000	22.278.832	83,12	4.521.168
	УКУПНО:	96.230.000	91.675.887	95,27	4.554.113

Табела 6.3 – Чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2019. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
----------	--------------------	-----------------------------	---------------	-----------------	------------------

1	2	3	4	5	6
1.	Међународна организација за стандардизацију (ISO)	½ 31. март	14.март	25.502 CHF	2.658.507
		½ 30. септембар	—		
2.	Међународна електротехничка комисија (IEC)	30. јун	18.март и 14.јун	58.600 CHF	6.131.251
3.	Европски комитет за стандардизацију (CEN)	31. март	14.март	76.834 EUR	9.107.848
4.	Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC)	02.март	14. март	30.780 E EUR	3.648.640
	УКУПНО:	—	—	84.102 CHF + 107.614 EUR	21.546.246

До 31. децембра 2019. године у целости су исплаћене све обавезе по основу чланарина у европским и међународним организацијама за стандардизацију, у укупном износу од **22.278.832,45** динара.

На основу претходног, Институт је у 2019. години исказао мањак прихода и примања, тј. буџетски дефицит у износу од 7.268 хиљада динара. Међутим, за покриће расхода и издатака у 2019. години, коришћена су пренета а неутрошена средства Института на дан 31.12.2018. године у износу од 7.086 хиљада динара, која су наменски била опредељена за унапређење основне делатности Института, односно за набавку машина и опреме и нематеријалне имовине у Институту, као и пренета средства за рефундацију боловања преко 30 дана, исплаћених у 2018. години а уплаћена на рачун у току 2019. године, у износу од 210 хиљада динара.

На дан 31. децембра 2019. године на подрачуну сопствених прихода Института бр. 840-868668-29 налазила су се пренета а неутрошена средства из ранијих година у укупном износу од 28 хиљада динара, која су пренета у 2020. годину.

Према члану 2. став 1 Правилника о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 120/12) и у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2019. годину („Службени гласник РС”, бр. 95/2018 и 72/2019), до 31. децембра 2019. године Институт је из буџета РС примио укупно 91.676 хиљада динара, а средства у износу од 4.554 хиљаде динара на име средстава дотација међународним организацијама за чланарине као и средства у износу од 33 хиљада динара за плате, додатке, накнаде запосленима и социјалне доприносе на терет послодавца, која до овог датума нису искоришћена, враћена су на рачун буџета. Повраћај неутрошених средстава врше директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије до истека фискалне године, закључно са 31. децембром, на рачун - Извршење буџета Републике Србије.

7 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији програма рада за 2019. године Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Због ситуације у којој се српска привреда налази, стручњаци из привреде немају адекватне могућности за учествовање у националној стандардизацији, што отежава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде. Такође постоји реална потреба за укључивањем стручњака из привреде у рад европских и међународних тела за стандардизацију, како би представници привреде могли да стичу нова знања, размењују искуства и да увек буду на извору информација које би помогле даљем раду и развоју привреде у Републици Србији.
2. Институт за стандардизацију Србије је тужени у спору мале вредности који је тужилац ЕПС Дистрибуције покренула против Института због коришћења бројила за лифт и хидроцил у пословној згради Института. Наведена бројила ЕПС Дистрибуција није искључила са мреже електричне енергије, иако су званично одјављена још 2002. године од стране тадашњег

власника пословног простора „Пословног система Станком АД“. Након што је, на основу Закључка Владе Републике Србије 05 број 464-13931/2002 од 17.10.2002. године, ова пословна зграда додељена на коришћење Савезној Републици Југославији и предата на одржавање Служби за заједничке послове савета министара, а на привремено коришћење Институту почев од 01.07.2003. године. Институт је преузео одржавање објекта од 01.05.2009. године, немајући никаква сазнања о постојању предметних бројила, нити су Институту достављани рачуни. Институт је доставио државном правобранилаштву тужбу и одговор Института на тужбу. Институт је истакао приговор недостатка пасивне легитимације, указао на забрану ретроактивне примене прописа, оспорио наводе о неовлашћеном коришћењу електричне енергије и истакао приговор застарелости потраживања у складу са Законом о облигационим односима. Правобранилаштво је у име Института приступило рочиштима. Након окончања рочишта донета је пресуда у корист тужица. Институт је током 2019. године измирио сва новчана потраживања у свему према донетој пресуди.

3. Други основни суд у Београду је дана 27.11.2015. године донео пресуду бр. 1. П1-12026/10, којом је одбацио тужбу тужиоца Драгана Поповића, помоћника директора у Институту до 2008. године, ради поништаја решења туженог о престанку радног односа тужиоца и враћања на рад и обавезао тужиоца да туженом Институту исплати трошкове парничног поступка. На пресуду Другог основног суда је тужилац Драган Поповић поднео жалбу Апелационом суду у Београду дана 05.01.2016. године. Институт је дана 28.01.2018. године Државном правобранилаштву доставио изјашњење на наводе из жалбе тужиоца против пресуде Другог основног суда. У 2018. години Апелациони суд у Београду је дана 19.09.2018. године донео реешење којим је укинуо одлуку Другог основног суда у Београду и вратио је суду на поновно суђење.
4. Институт за стандардизацију Србије је дана 02.10.2017. године закључио уговор о јавној набавци редизајна сајта Института за стандардизацију Србије, бр. 2898/27-51-06/2017, са извршиоцем: Social Media Hub, Гандијева бр. 3, 11070 Нови Београд. Како извршиоц није испунио своје обавезе, Институт је преко државног правобранилаштва поднео тужбу за раскид уговора због неизвршења обавезе од стране извршиоца. Привредни суд у Београду је дана 30.11.2018. године донео пресуду због изостанка, у корист Института за стандардизацију Србије. Институт је пресуду доставио Правобранилаштву на даље поступање и спровођење поступка извршења.
5. Институт не поседује, нити је поседовао службено возило, а како му је једно службено возило средње класе неопходно за потребе службених путовања директора, руководиоца Сектора и осталих запослених у Институту, честих организовања in house семинара у другим градовима Републике Србије, редовних посета колега из европских и међународних организација за стандардизацију, као и чињенице да су започете активности на пословима сертификације, Институт се обратио Републичкој дирекцији за имовину, како би прибавио сагласност Владе Републике Србије о прибављању превозног средства за потребе Института за стандардизацију Србије.

Институт је, сагласно Закону, упутио допис Републичкој дирекцији за имовину, и од њих прибавио одговор у којем се наводи да Републичка дирекција, имајући у виду да Институт није државни орган, није надлежна за поступање.

Програмом рада Института за 2020. планирана је набавка путничког аутомобила.

6. Мањи проблеми у вези са одржавањем зграде, током прве половине 2019. године, били су изазвани продирањем атмосферске воде кроз одводне канале у просторије Института, које су узроковале мању појаву воде у једној подрумској просторији, квару уређаја за повишење притиска у противпожарној инсталацији -термостата на хидроцилу, одржавањем клима уређаја и др. Сви проблеми на одржавању зграде су током 2019. године успешно решени.

8 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, у 2019. године прилично успешно обављао све активности из своје делатности, од којих су неке започете у претходном периоду, а у овој години је њихова реализација успешно настављена.

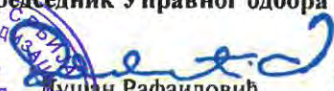
Захваљујући економичном коришћењу свих расположивих ресурса, и поред недостатка средстава, сервисирани су све обавезе и реализоване готово све активности предвиђене Програмом рада Института за 2019. годину.

И поред ограничених средстава за финансирање расхода и издатака, Институт је успео да у највећој мери изврши све планиране активности.

Такође, на основу овог извештаја може се закључити да је Институт у 2019. години остварио текуће приходе и примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 128.391 хиљада динара и текуће расходе и издатке за нефинансијску имовину у износу од 135.569 хиљада динара. Разлика између текућих прихода и примања и текућих расхода и издатака износи 7.268 хиљада динара и финансирана је из пренетих а неутрошених средстава уз ранијих година.. У 2019. годину, пренета су неутрошена средства у износу од 7.086 хиљада динара, која су била наменски опредељена за унапређење основне делатности Института, односно за набавку машина и опреме и нематеријалне имовине у Институту у 2019. години, као и из пренетих средства за рефундацију боловања преко 30 дана, исплаћених у 2018. години, а уплаћених на рачун Института у току 2019. године, у износу од 210 хиљада динара. Сва пренета средства су искоришћена за занављање рачунарске опреме у Институту, набавку свих софтвера неопходних за рад Института, једног уређаја за складиштење података и једне издвојене јединице за чување и израду резервних копија података.

На дан 31. децембра 2019. године на подрачуну сопствених прихода Института бр. 840-868668-29 налазила су се неутрошена средства у износу од 130 хиљада динара и која се састоје од 102 хиљаде динара које треба вратити купцима који су извршили двоструко плаћање по предрачунима за куповину стандарда и накнада за учествовање на семинарима, као и пренетих а неутрошених средстава у износу од 28 хиљада динара. У складу са одлуком Управног одбора ова средства се преносе у 2020. годину и биће намењена за редовно пословање Института.

Институт је као индиректни корисник средстава буџета Републике Србије, у складу са Правилником о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије, пренео на рачун „Извршење буџета Републике Србије” средства у износу од 4.554 хиљаду динара на име средстава дотација међународним организацијама за чланарине као и средства у износу од 33 хиљада динара за плате, додатке, накнаде запосленима и социјалне доприносе на терет послодавца која до овог датума нису искоришћена. У 2019. години средства су трошена за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2019. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2019. годину.

Председник Управног одбора

Душан Рафаиловић

